

ఆంధ్రమిత్ర

308225

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 వం ఆగస్టునెల 10 వ తేది సోమవారము.
ఆనందనామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ శుక్ల పంచమి.

No. 114
సంచిక ౧౧౪

శ్రీమదాంధ్రవాల్మీకి రామాయణము, వచనము.

బాలకాండము—దశసకాంతములు 18 పటములు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0
మంచి అట్టదైందు 1 0 0	డిటో (మూడవ భా.)	డిటో	12 పటములు అట్టదైందు 1 0 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
అయోధ్యాకాండము—1-వ భా. 11 పటములు అట్ట	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
అరణ్యకాండము—14 పటములు అట్టదైందు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 8 0	కాలికోదైందు 1 8 0
కీషింధాకాండము—15 పటములు అట్టదైందు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
సుందరకాండము—16 పటములు అట్టదైందు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 8 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 12 0	కాలికోదైందు 1 12 0
యుద్ధకాండము—(మొదటి భాగము) 10 పటములు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 0 0
అట్టదైందు 1 0 0	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
డిటో (రెండవ భా.) 12 పటములు అట్టదైందు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 0 0

వలయువారు:— ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెని, క్రాడ్య, మద్రాస్.

ఓటో మోహిని

“ఓటో, ఓటో” అని ముందు పేరు పెట్టుకొని పనికిమాలిన అత్తరులు బయలుదేరినవి. మా ఓటో మోహిని యను అత్తరు మొట్టమొదట బయలుదేరి ప్రఖ్యాతిని గడించినతరువాత పులినిజూచి నక్క వాత పెట్టుకొనినట్లు ఈ చెడ్డ అత్తరులు బయలుదేరి బహిష్కరణ పాడుచేయబడుచున్నవి. కాబట్టి ఓటో అను పేరు ముందు పెట్టుకొనినంత మాత్రాన ఆ అత్తరులను గాని మోసపోకుడు. ఓటో మోహినిని మాత్రమే చూచుకొనుటవలసిన మిషన్యు వృద్ధకాదు. ఓటో మోహినియొక్క విశేషము లివి.

- (1) ఓటో మోహిని :— ఒక సారి బట్టలమీద రాచుకొనినతరువాత వాలుగు రోజులవరకు శాసనపోడు, పోవునని రుజువుచేసినవారికి 100 రూపాలు బహుమతి యిచ్చెదము.
- (2) ఓటో మోహినిని రాచుకొనిన తోడనే మట్టుప్రక్క యంతయు ఖుషుఖుషు సువాసతో నిండియుండును ఒక పుష్పద్యాన వనమధ్యనున్నట్లుండును.
- (3) ఓటో మోహినికి అనేకమంది మహారాజులు, రాజులు, జమీందారులు, శ్రీమంతులు, వకీళ్లు సాధారణులు సయితము అడుగనికే వందలకొని యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చియున్నారు.
- (4) మైసూరు ప్రదర్శనములోను, ఇతర చోట్లలోను బంగారు పతకములు దాని ప్రాశస్త్యమునకయి ఒసంగిరి.
- (5) ఓటో మోహినివారు ఈ అత్తరు వాగుగ లేదని రుజువుచేసినవారికి 100 రూపాల యిచ్చెదమని ఖంటాపదముగ జెప్ప సాహసించుచున్నారగాని పోలిక అత్తరులను సృష్టించి మోసముచేయువారు నోరు మెదల్చలేకయున్నారు. ఈబుడ్డు ప్రతిదినము వందలకొందలల ఎగిరిపోవుచున్నది. ఏ వెండిండ్లలోను ఇవే. ఏ నాటకములలోను ఇవే. ఎచ్చటను ఇవే. ఓటో మోహినిని ప్రాచుర్యము లుట్టి 1-కి 2-0-0. 1-రూపం యిట్టి 0-12-0. ఓటో మోహిని సెంటెండుకార్డు దజజ్ 1-కి 0-12-0 (ఈ కార్డు 12 తక్కువగా పంపబడవు)

అన్ని చోట్లలోను ఏజెంట్లు కావలయును. వర్తకులకు స్పెషలు రేట్లు యివ్వబడును.
సోలు ఏజెంట్లు:— షా భగవాన్ దాస్ మున్నీలాలు అండు కంపెని, 177 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టిన
వనమూలికలచే హిందూదేశమంగు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషచీటి చూచుకొనిన మోసము గలుగదు

చిరునామా:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

క్రంప్టన్ ఇంజనీరింగు కంపెని, మద్రాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,
రయిసు మిల్లులు,
పిండి మిల్లులు,
నిరుతోడు యంత్రములు,
మొదలగు వాటిని నిర్మించి అవినివలస గాని,
గ్యాసువలస గాని, నూనెవలస గాని, లేక విద్యుత్తు
శక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలస గాని, నడపివలయు
ననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కీములకు
మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు
యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.
మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లాబ్రెజీస్కు ఆయిలు
లకు ఏజెంట్లుము.
చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్/విద్ధి,
మద్రాసు.

The Crompton Engineering Co.,
7, Armenian Street, MADRAS.

మొదటికి ముట్టిల్లువస్త్రము
దజ్జ, 1-కి రు. 18-8-0
రెండవకి ముట్టిల్లు ,, 12-0-0
సాధారణముగ ,, 10-8-0
ఇంగ్లీషు వంటలుగల
వస్త్రము 1-కి రు. 2-4-0
వ్రాయన వస్త్రము
మీసెడి చుట్టుకొలత
యెంతో, కోమ్ము ఎక్కి
ఆంగుళిములో వ్రాయ
వలయును.
మీ యూరికి దగ్గరనున్న రైల్వేషను కేసు వ్రాయును.
లండను ప్రెసింగు కంపెని,
87/88 రత్తబజారువీధి, మద్రాసు
LONDON TRADING CO
37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

అనుభూత్యాయుచ్ఛేద నిలయమువారి
చిరార్థములు.

1. స్వతంత్రము. (గారంటీ) ఎన్ని సంవత్సరములనుండియైనను, వాతమువలన గాని, మరియు గోగమువలన గాని మునిగిపోయిన కార్లు గాని, చేతులు గాని, రండుమాడులు ధ్వంసమైపోయిన యాధాస్థితిలోనికి వచ్చును. అనేకమందికి బాగుపడినది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 4-0-0.
  2. గంధక ధ్వంసము. ఇదిగదా కన్నడు నెవ్వరిచేతను తయారు చేయబడలేదు. చాల విచారణవైచి కనిపెట్టబడినది. కుళ్లు నశించును, కడుపునొప్పివలనను, కీనికంటిమంచులేదు. వెల రు 1-కి 1-0-0.
  3. క్రమశాఖని. (పలాశ్రి) ఎట్టి యాసాధ్యమగు పుండ్లను నవలీలగా మార్చును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-8-0.
  4. గంధక నాశితము. ఇది మూడు పూతలలో నెట్టిగట్టినది, చిరు మును, రూపుమాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-4-0.
  5. గ్వేజ్ కాపీ పొదుము. ఇది పలువిధములగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. ధాతువుపీకిని, నైత్యశాంతికిని మిక్కిలి యుపయుక్తము. వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0.
- టి. పి. శ్రీనివాసాచార్యులు. ఆంధ్ర, సన్స్.
అనుభూత్యాయుచ్ఛేదనిలయం, శ్రీరామతీర్థ విశాఖపట్టణం.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మీయింటి నలంకరించు సామానులన్నియు సులభక్రియమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంత చతురగా నమ్మువాడు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	3-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్	"	10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది	"	13-8-0
మట్టకం స్ప్రింగు	"	12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)	"	16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు	"	17-0-0
డిటో 8x8 1/2	23-0-0	డిటో మేలుకం 30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది	"	8-8-0

క్యాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పొన్నస్వామి పిల్లలై ఆంధ్రసన్
శాంతిబట్ మేకర్సు 41/42 రాటర్ బజారుపేడి, మదరాసు

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిట్ బహార్ (రిజిస్టర్)
అనుప్రాగ్గేయుల కుద్దేశింపబడిన ఆత్మ రుపయోగింపవలయును.
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని వీర్వరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపువ్వుతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన వేయిరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మ రు యొక్క సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిట్ బహారు యివ్వవని మీదగ్గిరినున్న హెతుకీపరు నడుగవలయును వారితావున లేదని మాకు వ్రాయుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, క్షీ బేస్సు ఆత్మరుగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరులో మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ యాడుచుండు కార్డులు డజ్జ్ 1 కి 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును.
సోలు ఎడెంటులు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జూమా మసీదు. బొంబాయి.
మదరాసు ఏడెంటులు:- మెహత పురుషోత్తం మూర్తి సెం 23, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారుసమీపం మదరాసు.

కలరాకు సిద్ధోపధము

౧౦౦-కీ-౯౯-గుణము.

తప్పకయెదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను
వుంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరైలుస్టేషనును వెలువవలెను.

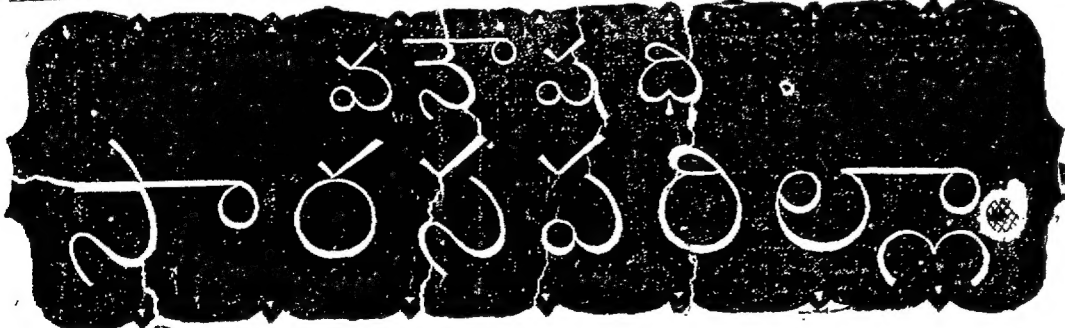
షేడ్యూ ర త్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. ఏ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

శ్రీలింగాం అక్షసు
పండిట్, మదరాస్.

ఇది దేహమునందబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శిశ్మపొట్టు, పాతవాయువుపొట్టు, రసభట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రు. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫననవాడి. నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

ఆ.భూ.నో.ర.

కలరాకు మంచిమందు?

తప్పకవిషాచి నివారిణియే!

ఎట్టి సమయమునం దెట్లు ఈ బోషధనేన చేయవలసి నదియు, మందుబుడ్డికి చుట్టియుండు కాగితమువలన సులభ ముగ తెలిసికొన నగును. అట్టివిధుల ననుసరించి ఉపయోగింప బడు ఈ బోషధరాజము, మృత్యుస్వరూపమనదగు ఈకూర వ్యాధిని వజ్రాయుధమువలె గుణపరుచుచున్నది. వేయేల! ప్రాణమునందాసక్తిగల ప్రతివారను దీనిని తరుణమునం దుపయోగించి ప్రాణదానమును పొందుదురనుట నిక్కము, నిక్కము ఒక బుడ్డి వెల రు. 1-0-0; డజ్జ్ బుడ్డు వెల రు. 10-0-0 ఆయుర్వేదభూషణ నోరి. రామశాస్త్రి, ఎ. కె. ఎ సి. ఆయుర్వేదనిలయమ్, బెజవాడ.

సర్వ జీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవనానికి ఒక వనమూలిక. ఇదియే మన పూర్వికుల ఆతిరహస్యపు బోషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిగ్గుములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్తము పోగొట్టుటకు యింతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును కుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాశనము చేయుటలో సంజీవనానికిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలరు వృద్ధులు అందరును సుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును. వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.
16కృష్ణప్ప మొదలిపేడి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

ఉత్తరరామచరిత. ౦-౭-౦

అభినవమోహనము. ౦-౬-౬

ఈరెండును మనోహరములయిన నాటకములు.
ద్వివేది, బ్రహ్మానందశాస్త్రి.
తుని-గోదావరిజిల్లా.

విశ్వనిఘంటువు. (సటికము.)

డెమ్మి 1/2 పుటలు 520, స్లోకములు 2250,
వెల 2-8-0 పోస్టేజివేరు.
ఆడ్రెసు. జి. శర్మ. కోటిపల్లి, గోదావరిజిల్లా.

గామపూర్వకంగా మున్నగువా కీషమమై చాల నున్నామనతో పనిచేసిరి. మఱు నాడుదయమున కొల్లూరువదలి చిలుమూరుపోతిని. మార్గమధ్యమున గాజుపల్లెలో ఈపూరు లంకనుండివచ్చి యుండిన మాలలు, మాదిగెలకు సుమారు 200 జనములకు విద్యాం పంచివెట్టిచితిని. 5 వ తేది తిరునాథ నుదయమున చిలుమూరుసోయి అచ్చటనుంచి వారితో ముచ్చ టించి అక్కడను ఒక "కత్తెనంపుము" నేర్పాటుగాంచి తిని. ఆలంకలవాని తలదామకొను తావును గాని జిట్టి సంఘముల వ సరకు నియం చి యిట్లు చేసితిని. మొదలైముమీద బొమ్మవారిపాలెం, ములగలపల్లి లంక, అన్నారపు లంక, చిలుమూరు లంక, అన్నవరం లంక, గుర్గులంక, యాపూరులంక, మాలపల్లిలంక, సూదిగ గూడెంలంక, కనిగిరి లంక, గాజులంక, చింతలంక పోతాల్లంక, కొత్తలంక, పెనల్లంక, లంకపల్లిలంక యీ మొదలగు లంకలవారు సుమారు 4000 జనులకు విద్యాం పంచివెట్టిబడినవి. జనలమిత మైన సంప్రేక్షింపబడిరి. సర్వకాలము సర్వేశ్వరుడు భరించవల సిన యీ మానవుల, నొకరోజున విద్యామిచ్చిన తృప్తిపరచ వలను కాదు. ఆపత్కాలంబున నాడుకొనినందువలన నొకసంవత్సరము వఱకు గతించిరని ప్రజలు ఆనందించిరి. వారి ఆనంద మునకు మితిలేదు. మార్గములు సరితేని హేతువున అటుబస్తాల విద్యుయింకను ఉండవలెనేవున నిలువ యున్నది. కాలువలు కట్టవేసినారు. గండ్లపూర్ణులున్నారు. మాపడన కచ్చుటకే చాల ప్రయాస గలిగింది. శుబుడివిజను అక్షీనుగారు మాకు చేసిన సహాయమునకు మిక్కిలి కృతజ్ఞులము.

సహకారోద్యమము.

బెజవాడ ఆశీసు.

సహకారోద్యమానినాని ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- జూలై నెల 17, 18, 20 తేదీలలో నెవ్వరో యాంధ్ర పత్రికయందు సహకారోద్యమమును గడుజక్కుగా విమర్శించి, దాని వ్యాప్తికి నాంధ్రదేశమందుగల యాటంకములఁ జక్కగాఁ బరిశీలించి వ్రాసియున్నారు. సహకారి సంఘము లప్పు లిచ్చుచువినుయియు, వానివలన మఱియొందు ప్రయోజనము లేదనియు, సాధారణముగ నాంధ్రదేశమున నూటికి నెలకు నారణాలు మొదలు పండ్రెండణాలు వరకు నప్పులు కొరకుండుగా, సహకారసంఘములిచ్చు పండ్రెండున్నరణా వడ్డీప్రకారము బుణములను దీసికొను నాచుండనియు, అట్టిక వేళ దీసికొనినను వారు క్రమముగా నిచ్చువానకారనియుఁ బలువురు, విద్యాధికులే కాక సాధారణ జనులు కూడ వలచుచున్నారు. వై విమర్శనము నందలి కారణములకు నివియుఁ దోడుగ భావింపవచ్చు కాని వీని యన్నిటికంటె బలవత్కారణ మొందుకలదు. అది బెజవాడ ఆశీసు చెప్పకతప్పదు. దానినిగురించి వైద్యాసకుడు కొంతవరకుఁ జచ్చించి యున్నాడు. ఇప్పుడు బెజవాడ ఆశీసు నుండి నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకా, పెదపనని గ్రామ వాసులకు వచ్చిన యుత్తర్యుల క్రిందఁజూపించి, ఇంతవరకు జరిగిన సంగతుల దానిక్రింద గనబరెచ్చెన.

1914 సం॥ మే 21 వ తేదీని బెజవాడలోని కోఆపరే టీవు అసిస్టెంట్ కమిషనరు గారు డి 791 నెంబరుతో చేసిన ప్రాసీడింగు:- నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకాలో చేసిన మత్తాలసాదు గ్రామ కాపురముల శ్రీరాజా శ్రీరంగభూపాల భారేరాయనిం జయించారుగారును, మఱి 14 గురు కలిసి తమగ్రామములో ఒకసహకార పరపతి సంఘమును 8 జిన్దరు చేయించవలసినదని యిచ్చుకొన్న 14-5-14 తేదీగల ఆర్డరు చదువడమైంది. ఈ ఆర్డరు విచారణ చేసి మాయలాకాచీఫ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు పంపిన 15-5-14 తేదీగల రిపోర్టును చదువడమైంది.

ఉత్తరవు.

ఆర్డరులో 12 గురు జయించారుగారినిమాచి మెంబర్లుగా చేరినట్లు కనుపడుచున్నది. జయించారుగారును వారి యొక్క, దగ్గరి బంధువుగ అగురెండవ దరభాస్టు దారుని జయించారుగారి పిల్లకాయలకు చదువునెప్పు ఉపాధ్యాయులను సంఘపు క్యరపరములను బంధుగలందులకు పంచాయతీ మెంబర్లుగా నెన్నుకొని యున్నారు. ఈలా యెన్నుకొనుట వలన మిగిలిన గ్రామస్థుండి మెంబర్లు తమ యొక్క అభిప్రాయములకు క్రమముగా తెలియ పరచలేక పోవుచునని తోచుచున్నది. నైకకపరచిన ముగ్గురుమెంబర్లు లేనిది సంఘము రిజిస్టరుచేయుటకు మిగిలిన మెంబర్లు సమ్మతి పడి

యుండలేదు. ఇంతియొకాక జయించారుగారు సంఘపు మొదలగు కావలసినసామగ్రిను అడ్డాన్సుచేయుటకు పూనుకొని యుండలేదు. ఇటునంటి మెంబర్లతో సంఘము రిజిస్టరుచేసిన యెడల నితరవ్యాంకువారు ఇప్పుడు మెంబర్లు కావలసిన ఆప్తును ఇచ్చుటకు సిద్ధముగానుండరు. కనుక అర్జిని త్రోసివేయడమైంది. దీనిని బూర్షుముగ విమర్శించుటకు నేనిప్పుడు బూరు కొనను. ప్రతికాసంపాదకులకు నన్నునుతోచినచో సంపాదకీయ వ్యాసములలో దీనిని విమర్శింపవచ్చును. దరభాస్టు పంపుకొన్న మెంబర్లలో సంవత్సరమునకు నేయదివేల రూప్యముల యాదాయమువచ్చు మత్తాలసాటి జయించారువారు మొదటివారుగను, అగ్రాసాధిపతిగను నున్నారు. సంఘముయొక్క ప్రధమ దశయందు విద్యాధికుడు కార్యదర్శిగానుండుట యావశ్యకము గనుక మెంబర్లు విద్యాధికు నొక్కరు నెక్రటివ్గా నెన్నుకొనిరి. మెంబర్లందరు గొప్పపట్టాదారులే కాక "జయించారుగారి పిల్లకాయలకు చదువునెప్పెడి ఉపాధ్యాయులు" ఉపాధ్యాయులుగా నుండుటకు దోడు నీ గ్రామము లందు గొప్పపట్టాదారుడై యున్నాడు. వీరుమెంబర్లుగానుండుట దోషముగాఁ గన్పడుచున్నది. ఈదరభాస్టును వైకమంజూరు చేయుటకు కారణము రెవ్వవిగానున్నను, నైకగనబడు నమూనామైన పత్రములో లేనిది యొకటి నే నిందుదాహరింపవలసి యున్నది. చీఫ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు గ్రామమునకు వచ్చినది మొదలు, ఇచ్చట సంఘము స్థాపించకుండుటకు నాయనచేసిన ప్రయత్నములును, రయితులకు నాతడు వెట్టిన భయములును నర్థించుటకది సమయము కాదు. కానలి పెదపననివధ్య దొంగల భయమునకు నాతడు రెండు తుపాకులనుగోరగా నొకతుపాకి నిచ్చి పంపుట యొకదోషము. అతనికి మేమిచ్చటచేసిన సత్కారము మఱియొకదోషము. ఆహా! సర్కారుద్యోగములు సహకారోద్యమమునకు నెట్టిసహాయము చేయుచున్నారు! ఈయద్యమము మనదేశమునకు నూత్నము. రయితుల విద్యా గంధములేని మూఢులు. ఎవ్వరోయొక్కరు విశ్వప్రయత్నములు చేసి దినములు, మాసములు, సంవత్సరములు బోధచేసి ఈ యుద్యమమునకు వీరినియ్యకొనునట్లుచేయ, దానికి సహాయము చేయవలసిన రాజకీయోద్యోగులు దీనికెంత సహాయము చేయుచున్నా ?! ఉద్యోగు లిట్టివారై యుండ రి ననుకొనుట యెంతలోపము!

గుంటూరు వరకులు

పోలీసువారు ప్రియ ఇబ్బందులు

గుంటూరునుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- ఈవైపుల రైల్వేస్టేషనులలో ఎక్కువయెగుమతి దిగు మతులుగలది గుంటూరు అయియున్నది. మామూలుగా సరకుల పెట్టెనకు పోవుచాటను మరమ్మతు చేయుచున్నందున సరకుల తోలకమునకు వీలుకలుగలేదు. స్టేషను వెనుక ప్రక్కనుండి మరియొకదారి కలదు. దీనిపై సామాన్యముగ ప్యాసెంజర్లు గుర్రపు బండ్లు, జట్కూ మొదలగు బండ్లు పోవుచుండును. గుంటూరు యెగుమతి వర్తకులలో కొందరు స్వేతముఖులును గలరు. ఈరోడ్డు యిబ్బందివలన అందరి సరకులు ప్యాసెంజర్లకుపయోగపడుచున్న రోడ్డుమీదుగా తోలుకొనిపోబడినవి. మొదట ఆటంక వెట్టినను రైల్వేపోలీసువారు స్వేతముఖుల సరకును మాత్రము అడ్డగింపక వెళ్లనిచ్చిరి. అదేమి పాపమో న్యదేశ వర్తకుల సరకులను మాత్రము వెళ్లనియ్యక పోవుట యేగాక అకూలీలలో కొందరివైన మేజిస్ట్రేటుగారి బెంచీలో చార్జి వాఖలుచేసిరి. సదరు కేసువిచారణకురాగా ఆచార్జి దాఖలుచేసిన హాడ్ కానిస్టబులుగారు స్టేషనుకుఎడమప్రక్కనున్న రోడుమీదుగా బండిలాక మరియొకరోడ్డు మీదుగా బండిలాగినందున చార్జి జేసిరిని చెప్పెను. పాపము ఈ హాడ్ కానిస్టేబిలోగారికి తాను చార్జి చేసిన నెక్కువ అగ్రముకానందునకు మిగులవిచారము. నెక్కువప్రకారము ఏరోడ్డునగాని బండ్లు ఎడమ ప్రక్కగా పోవలయును. అంతేగాని ఒకరోడ్డునకు ఎడమపార్శ్వమున నుండునట్టి మరొక రోడ్డు వెపోవుట కాదు. చార్జి చేసినవారి యోగ్యత యిట్లున్నను, నీ నెక్కువక్రింద నీచార్జి నిలువకపోయినను మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసువారి యందలి ప్రేమాతిశయమున నీచార్జి నిలువపెట్టుకొను సదుపాయము యొచించుటకు వాయిదా నిప్పించిరి. దైవానుగ్రహమున కత్తెరు రాయి దొరగారి నెరచి మేజిస్ట్రేట్టు కత్తెక్కువ చువుకొనిన వ్యాపకముచే నీమేజిస్ట్రేట్టుగృతము యాటమునాగని పోలీసువారుతలంచి రైల్వే ఆఫీసర్లకు మేజిస్ట్రేటుగారు ఖుర్గున విచారించునటుల చార్జి మార్చుకొను ప్రయత్నములు పోలీసువారు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఇది ఇంట్లుండ గుంటూరుచేబరు ఆఫ్ కామర్సు కమిటీవారు రైల్వేపోలీస్ కి మేనేజరు డి. టి. యస్ మొదలగు వారలకు రైల్వేపోలీసువారు అన్యాయముగ సరకుల మోతకు నెట్టుచున్న యిబ్బందులను గూర్చి తెల్లగ్రాములనిచ్చిరి. ఆ యధికారులు దయాశీలురునునుస్వభావులుగుటచే వెంటనే స్టేషనుమేన్లు గుంటూరువారికి మామూలుగా సరకులనుతీసి కొనిపోబడు రోడ్డుమరమ్మతు చేయునంతకాలము పాసెంజరు రోడ్డున స్వేతముఖుల సరకులతోపాటు అందరి వర్తకుల సరకులనుకూడ పోనియ్యవలసినదని తంతివార్తలనంపిరి. కాని ప్రస్తుతము గుంటూరు రైల్వేస్టేషను పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు గారు తాము ఆవైయధికారుల యాజ్ఞల నుంల్లంఘనజేసి ఈ బండ్లను ఆటంకపరచుచు స్టేషను మేన్లు గారెన్ని విధముల వారింపినను వినక తన డిపార్టుమెంటు వైఅధికారులనుండి యుత్తరవులు వచ్చువరకు బండ్లను పోనియ్యట లేదనిచెప్పి కూలీలను బాధించిరి. పాపము ఆసాయంకాలమునకే, ఆవైయధికారులనుండి ఈయనగారు తమ యానడతనుగూర్చి మందలింపబడిరి. ఈలోపుననే చేంబరుకమిటీవారు బెజవాడలో డిస్ట్రక్టుట్రాక్ నూపరింపెండెంటుతో మాట్లాడుట తటస్థించెను. వీరు యాచిన్ ఉద్యోగస్థులగు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుతో మాటలాడుట గౌరవహీనమని చెప్పెను నీతనినర్తనమునకు చింతించిరి. ఆతరువాతనే ఈసభ ఇన్స్పెక్టరు మందలింప బడుట ఈసభ ఇన్స్పెక్టరుగారు ఇంతటితో తృప్తిబొందక రైల్వే స్టేషనుకు వెనుకప్రక్కననున్న మంచిగట్టిగానుండు మెటల్ రోడ్డువైన బండ్లను పోనియ్యక ఈరోడ్డునకు ఎడమప్రక్కన చిన్న పెట్టెనకు ప్రక్కనున్న మార్గమున పోవునటుల నిర్బంధించుచున్నారు. ఈరోడ్డు సాధారణముగ గట్టిమట్టిరోడ్డున కంటె మెతకగానుండి గుంటులు, పూటలు గలిగి బరువుబండ్లకు కష్టము గలిగించుచున్నది. బండ్లు వీనిలోడిగబడి గంటలకొని కూలీలు ప్రయత్నించినను బండ్లు వెంటపలకు రాలేక పడుగురుకూలీలు కేకలతో సహాయముజేసికొను నీకలవరింతుల యీసభ ఇన్స్పెక్టరు వేడుకగాదలచినటుల భావించుచున్నాము.

ఈవిషయమును రైల్వేనూపరింపెండెంటు గారికి తెలియజేసిరి. ఈసభ ఇన్స్పెక్టరు ప్రజలకు అక్రమముగ నిట్టి యిక్కట్టులు గలిగించి తుదకు తమనొకరికి భంగము కలిగించుకొనుటకంటె ప్రజానురాగవర్తి యై తమయధికారుల యాజ్ఞలను నెరవేర్చుచుండిన ఉద్యోగులకు శ్రేయస్కరము.

గ్రామాధికారులు

వారసత్వపు హక్కులు.

శర పున్నయ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- జూలై నెల 2, 3, 8 తారీఖులయందు ప్రకటించిన ఆంధ్రపత్రికా రాజంబున ప్రెస్సి కతో వ్రాయబడిన వ్యాసములలో రెండు మూడువ్యాసములు వ్రాయవచ్చును, గ్రామముననభివిషయములో కొంతపక్షపాతము వహించినటులనొంచుచున్నది. అందు గ్రామముననభి తెలివిగల వాడయిన కరణి కమునకు అడ్డువచ్చునట. గ్రామముననబులు కరణములకు పోటీగావచ్చి ఎచ్చటయిన కరణి కములు చేసినారా? విచారించిన నూటికి ఒకడుండునేమో? ఇంకను గ్రామముననబు తెలివిగల వాడయిన మాసమునకు రెండు రూప్యములు వేతనముగల కరణి కమునకు ప్రాలుమాలునట. గ్రామముననబునెలకు పదిరూప్యములు వేతనము వగలి రెండు రూప్యములకు ప్రాలుమాలునా? మునసబు అధికారముకన్న కరణము అధికారమునం దెక్కువ స్వాతంత్ర్యమున్నదా? కావున కరణి కము నవేక్షించరనిమే నానమ్మకము. ఒకకరణము నప్పెండు చేయబడినపుడు, మునసబులు దరభాస్టులు చేయుచున్నారా? ఎవరని విచారించగా తనతాబేదారులే దరభాస్టు చేయుచుండిరి. "సింగ మెప్పటికిని సమీపముందలి నక్కనువదలి ఏనుగమాంసమునే గోరునుగాని, వేరుగాదను సామెతమరువకుండునుగాత. పూర్వ కాలమునందుమునసబుల కెచ్చటను గౌరవమే లేదనివ్రాయుట కడు విచిత్రము. నెల్లూరు జిల్లాయందు నాకెక్కువ అనుభవములేదుగాని గుంటూరు జిల్లాయందు మాత్రము మునసబులే కరణములకన్న నెక్కువ ఉన్నస్థితియందున్నారు. అమాని భావతంత్రావూడ, గ్రామములోనికి జయినోదారులు. వారితాబేలు వచ్చినప్పుడు ముందుమునసబుల పిలిపించి తగునస్మానంబొకరించి తమపరి గ్రామకరణముల హక్కుమానించుట అందఱకు తెలిసినదే. ప్రతి గ్రామమునందును, జరుగు చిన్న నేరములను మునసబులు, పెద్దకాపులు, వీర్యానించుచుండుట ఇప్పటికిని జరుగు సంగతియే కదా. గ్రామకరణములు

ఎచ్చటనున్న తీర్పుచెప్పిస్తే, అందుభర్త వేరే ఒక కట్టుపడ త్రోయబడును. స్వల్పకార్యముల యందును ధనాపేక్షగల వారలయందు నెటుల ఇతరులకు నమ్మకము గలగ గలవో చదువరులే ఊహించుకొనవచ్చును. పూర్వకాలమున మనకు బులు నామకాధుని వ్రాయుటకూడ విచారణీయమే. సర్వాధికారములు కరణములే నెవ్వరికంటె. ఏమి పీనుగ్రామములో పెత్తనముచేసి రనెదమా? అదియున్ను. వెనుక ఆమాని చాపతుల రాజుల సామ్య వనూలుపరిచి పంపిరనెదమా? అదియును శూన్యమే. గ్రామమునందలి చిన్న నేరముల విచారించి రనెదమా, అదియును పూజ్యమే. ఇక నేమిట వీరికి గల సర్వాధికారము? గ్రామమునకు గల సర్వవిధముల లెక్కలు తనయొద్ద నుండుటచే రైతులకు పరస్పరము తగాదాలు కల్పించి రయతులను ఖర్చు పాలుసేయుటయే వీరికిగల సర్వాధికారము. గ్రామముననుబట్టి కూడ కరణము చెప్పినట్లు వినునట. ఏమి ఈ విచిత్రము? ఎచ్చటనైనా నితని గల గ్రామముననుబట్టి చూచి ఈ లేఖకుడు వ్రాసినట్లుల తోచుచున్నది. కరణములకు ఈ రోజులలో పలుకుబడి యను నాదాయము మాత్రముగలదట. ఇంకను ఏమి ఆదాయము కావలయునో ధనము కావలయును కాబోలు? ధనమును ప్రతి రైతు నేదియో ఒకరూపమున నిచ్చుచునే యుండును. “కరణముల ననుసరింపక విరసంబున తిన్నలిండి వికటించుజూని” యని మన పూర్వీకులు చెప్పియున్నారు. పలుకుబడి అరైతు లందరు స్వాధీనలేకదా? ఇక నెవరు స్వాధీనము కావలయును? మనసబు కావలయును కాబోలు. రైతులులందరు స్వాధీనమైన మనసలు అనంత. ఏమిచేయగలవో చదువరు లకు వదలుటయైనది. గ్రామముననుబట్టి తెలివి గలవారయి నందున గ్రామకరణములు దుష్ప్రభుత్వముల కొడి గట్టుచుదట ఎంతటి న్యాయమో చూడుడు. మగడు కొట్టినందుకు నేడ్వ లేదుగాని తోడికొడలు చెప్పినందుకు ఏడ్చినదను సామెతి. ఇచ్చట సాధకతగాంచుచున్నది. వీరి సహన మెంత క్లాభ్యమో యోజింపుడు.

ప్రాఫెసర్ ఎమ్. రంగారావులు.

రావు బహదూరు మాలూరు రంగారావులవారు రాజధాని కళాశాలా ధ్యాపకత్వమును మానుకొనుటకు దొరతనము వారు సమ్మతించినటుల మాచదువరులకు తెలిసియె యున్నది. మహానీయు లనేకులు మిక్కిలి బీదకుటుంబములనుండి స్వకీయ శక్తిచే వృద్ధిపెచ్చియున్నారు. వీరును ఆతరగతిలో చేరినవారే. కర్ణాట దేశీయులగు వీరు సుమారు 1862 వ సంవత్సరమున జన్మించి బాల్యమునుండి యాంగ్లవిద్యను క్రమముగా నభ్యసించుచు 1881వ సంవత్సరమున బి. ఏ పరీక్షయందు తీర్థ్యులైరి. ప్రకృతి కాత్రమునందు వీరికి చిన్నతనము నుండియు నభిరుచి చాలమెందు. వైద్యకాత్రము నభ్యసించ దలచి ఎమ్. బి. సి. ఎమ్ క్లాసునందు సుమారు మూడుసంవత్సరములు చదివిరి. కాని ప్రకృతి కాస్త్రాభిలాషచే దానిని విడిచి కళాశాల బోధకులుగ నేర్పడి యందుండి 1891 యందు ప్రకృతి కాత్రమునందే ఎమ్. ఏ పరీక్షయందు రెండవ తరగతిలో తేరిరి.

తరువాత వారు కొంతకాలము తిరువాన్కూరు మహారాజావారి కళాశాలయందు రసాయన శాస్త్ర బోధకులుగ నుండిరికాని స్వాతంత్ర్యాభిలాషలకు వారి కవటి యుద్యోగ మంత యుచితముగ గన్నట్టి నందున దానినివదిలి రాజకీయ కళాశాలందే యప్పటినుండియు పనిచేయుచు వచ్చిరి. రాజ మహేంద్రవరమునందు వీరు రెండుసార్లు ప్రకృతి కాత్రముఖ్యోపాధ్యాయులుగ నుండిరి. కుంభకోణమున రసాయన కాత్రబోధకులు తుదకుగను రాజధాని కళాశాలయందనేక కాత్రముల బోధించుచును పనిచేసి సంవత్సరముల నుండి సంస్కృత భాషాకాత్రమును బోధించుచున్నారు. శ్రీరామానుజా చార్యుల వారి గీతాభాష్యమునకు వీరుచేసిన ఆంగ్ల భాషాపరిచీనమును జూచి ప్రాచ్యభాషాకోవిదులగు పాశ్చాత్యులలో నగ్రగణ్యులగు మాత్రు మల్లయగా రమితానంద మొందిరి. వారి సర్వతోముఖ పాండిత్యమునకు మెచ్చి దొర తనము వారు వారికి రావుబహదూరు బిరుదము నొసంగిరి. తరువాతి వారు ప్రాఫెసర్ అను గౌరవ బిరుదమును కూడ నందిరి.

సంఘ సంస్కరణమునందు వారి కభిలాషకలదు. ఆంగ్ల భాషయందు వారికిగల సహజమైన ముగ్ధు వాగ్ధాటితో సాంఘికోన్నతా దర్శములను గూర్చి యనేకోపన్యాసముల నిచ్చియున్నారు. వీరి గాంధీర్యమును బౌద్ధార్యమును సర్వ తంత్ర స్వతంత్రతయు, వీరి వచనములందెల్లడల ప్రతిఫలించు చుండును. వారి యుపన్యాసములు భావ గర్భితములుగను,

సారవంతములుగను ఉండునటకు 1904 యందు దక్షిణ హిందూదేశ సంఘమువారి ప్రథమసమావేశమునందలి వారి యభ్యర్థితపన్యాసమే తార్కాణము. విద్యార్థులకు వారి యందుండు ప్రేమకు మితిలేదు. వారి బోధనాశక్తి యత్యా శ్శక్తికరము. వారి ముందాగ్నేయలీ పదవికి తెచ్చియుండిన యప్రతిష్ఠను పోగొట్టుటయేగాక, సంస్కృత భాషా శాస్త్రముల యాన్నత్యమును స్వాతంత్ర్యమును స్థిరపరిచిరి. ఇప్పుడు క్రొత్తగా మన విశ్వవిద్యాలయమునందు నెలకొల్పబడిన బి.ఎ. ఆనర్సు సంస్కృత పరీక్షకును ప్రాచ్య బిరుద పరీక్షకును చాలవరకు వారేకారకులుగ నున్నారు. దొరతనమువారి ప్రాచ్య లిఖిత భాండారమును వృద్ధిచేసి మన దేశభావలకు మహోపకార మొనర్చిరి. సంస్కృతాంగ ద్రవిడ కర్ణాటాంధ్రాద్య నేక భాషాకోవిదులగుటచే వారు బెజ్జస్ట్రోక్ ఆఫ్ బుక్కు ఉద్యోగ మునుకూడ చాలతృప్తికరముగ నిర్వహించు చున్నారు. కిరీకాంధ్రభాషయందు గౌరవముకలదు. గ్రామ్యవాదులమతే మీ యనకు సమ్మతముకాదను సంగతినికూడ నీసందర్భమున చెప్ప వలసి యున్నది.

కొండలు మనవారివలె నాంగ్లేయోన్నతోద్యోగియు లకు పరతింతురై యుండుట యన్నవారి కసహ్యము. ఇంత క్లాభాపాత్రముగా 30 సంవత్సరముల నుండి కార్యము నిర్వహించిన వారికి హౌందవ విద్యాకాఖయందు స్థిరప్రవేశము నీయక యసమర్థులైన యాంగ్లేయులకే ఈయద్యోగముల నిచ్చునధికారుల వీరెన్నడును పాక్షిభేదపడి యాత్రయింపరైరి. రాష్ట్రీయవిద్యాకాఖకు ప్రతినిధులుగా నియమింపబడి పోతు నద్యు కమిషనువారి యెదుట వారిచ్చిన సాక్ష్యము దేశీయు లందరిచే మెచ్చుకొనబడి విద్యాకాఖయందు దేశీయుల మీన స్థితిని వెల్లడించుచున్నది.

రాష్ట్రపాలు నిరంతరము 80 సంవత్సరములు విశేష క్లాభాఖ్యముగ తమయద్యోగము నాంగ్లేయులతగాకయసహాయులుగ నిర్వహించవలసియుంటయు, విశ్రాంతిని గౌరవమును ప్రజ్ఞాప్రకటనస్థానము నిచ్చు ప్రిన్సిపాలు మొదలగు కార్య సర్వాహారోద్యోగముల నీయకుండుటయు, తమయద్యోగమును వదలుకొనివిశ్రాంతినిభవింప రంగారావులవారు నిశ్చయించు కొని కొన్ని నెలలక్రిందటనే దొరతనమువారికి తెలియజేసి, కాని, వారియభిప్రాయము సంగీకరించియు, ఆస్థానమున మరి యొకరి నింతవరకు దొరతనమువారు నియమింప జాలకుండు టను జూడ రంగారావులవారు మానుకొనుట వలన విద్యా కాఖయందెట్టిలోపము కల్గినదియు తెలియనగును.

ప్రస్తుత మెవరు నియమింపబడినను ఈ పదవియందలి లోపము తీరదనియంద అంగీకరించినదే. ఓపర్టునంటి యాంగ్లేయుల నాస్థానమున నియమింపకుండుటయే దేశీయుల ప్రథమ ప్రార్థన.

ద్విపద కృతులు.

(జేటూరి ప్రభాకరకాశ్రిగారు.)

మనతెలుగులలో విరివిగా ద్విపదగ్రంథములున్నవి. వాని లోక బాల్యునికి సోమనాథుని గ్రంథములును, రంగనాథుని గ్రంథములును దొల్లటివి. ఈయిద్వర రచనము నందును భేదము కన్పడుచున్నది. సోమనాథుడు ప్రాసయతి నుపయోగించుకొన్నాడు. రంగనాథుడు ప్రాసయతిని బరిత్యజించినాడు. మతభేదము లెత్తుటగ్రంథములందు నూచింపఁ బడెనాయని పరిశీలించితిని. ఎక్కడను ప్రాసయతికూడదని కానరాలేదు. కూడుననియును గన్నదలేదు. కాని ప్రాసనియతి లేరీ పద్యముల కన్నింటికిని ప్రాసయతి, సార్వత్రికముగాఁ గూర్చుంటున్నది. ఈనియముచొప్పున జూచుకొన్నచో ద్విపదకుఁ బ్రాసయతి చెల్లరాదు. మంజరి (ద్విపద) లందుఁ గొన్నింటిఁ బ్రాసయతి గూర్చుంటున్నది. కినికొక ప్రాస నియములేదు గావుననే కూర్చుంటే నవచ్చును. కృష్ణదేవ రాయలకాలమునాఁడు తాళ్లపాక చిన్నన్న యష్టమహిమీ కళ్యాణమున

“యతులలోపలఁ ప్రాసయతి లెక్క సకల యతులుఁ జెల్లును బ్రయోగాను సారమున, అను లక్షణములనువొంది సుకవి జనుప్రయోగైక శేషమైవలయు.” ఇట్లు ప్రాసయతి లేదన్నాడు. ఈలక్షణము సుకవి జనుప్రయోగైక శేషమే యనియొక జెప్పినాడు. ఈతఁడు సోమనాథుని గ్రంథములఁజూచి యుండలేదు గాఁబోలు. లేక, సోమనాథుడు సుకవికాడనియే లెలచినాడేమో గదా! సోమనాథుడు బసవపురాణమునఁ ప్రాసవడి నుపయోగించినందులకు ప్రతాపరుద్రుని కాలముననే పూర్వపండి

తులు వెక్కిరించినట్లును, సోమనాథుడువారిని జయించి నట్లును బిడుపర్తి బసవక చెప్పినాడు. కావున నిది యప్పటికే వింతగాఁదోచిన సోమనాథుఁడెట్టి సమాధానము చెప్పెకో! ఆరయదము.

పండితా రాధ్యచక్రత్రమం కల్లున్నది.
“బాతులు మాత్రాను సంధానగణవి
నీకులు గాన యనియతగజై”

నియును “ప్రాసోవా” యనియు “యతిగ్వా” యనియుఁ జెప్ప గొంగోవినిహిగొక్కి గాన ప్రాసమైనను యతివైకడయైన దేనిగా నిలిపిఁ—

బసవ పురాణము రచించిన తర్వాతనే పండితారాధ్య చక్రత్రము నాతడు రచించెను. ఆపూర్వ పండితుల వెక్కిరింపు నకు సమాధానమే కావలయు నిది. ఇందు “అనియతగజై” “ప్రాసోవా” “యతిగ్వా” అని మూడు సంస్కృత నూత్రము లుదాహరింపఁ బడినవి. యతిప్రాసములు రెండింటినిగూర్చి తెలుపుగ్రంథ మార్ధభాషకు సంబంధించినదే కావలయును. ఆ గ్రంథమువేరేమో, కర్తయెవరో తెలియదయ్యెను. సోమనాథుని నాటికిఁ బూర్వమే యతిప్రాసములనుగూర్చి కూడ నింత విస్తృతముగాఁ దెలుపఁ జాలిన నూత్ర గ్రంథము వెలసి యుండవలసి దీనివలనఁ జేలుచున్నది. అది నన్నయ భట్టారకు నిదో, యంతకుం బూర్వునిదో కావలయును. లక్షణము నుదాహరించి సోమనాథుడు ద్విపదలోఁ బ్రాసయతికూడునని సిద్ధాంతీకరించివాడు. రంగనాథులు ప్రయోగింపఁ గున్న నేమి? నేర డు కొండలు ముగ్ధ పండితులు వెక్కిరించు చున్నారు. సోమనాథుని చూపిఁ త్రోవను ప్రాసయతితో రచింపఁబడు ద్విపదకృతులకు వెక్కిరింపఁ బోవుటపోలదు. ద్విపదకృతులందుఁ ప్రాసయతియును గూడు నని సోమనాథునిగ్రంథములు రాధాంశులుచున్నవి.

ఆంధ్రభాషకు సంబంధించిన విలువగల విషయమొకటి కూడ దీనివలన వెల్లడి యయినది. సంస్కృత నూత్రరూపమున యాంధ్ర లక్షణగ్రంథము, లెక్కనాదులకుఁ బూర్వమే వెలసి యుండుట!

స్త్రీ విద్య.

పరిశ్రామిక పాఠశాల.

తరుణివాహము, విధవావివాహము, మతాంతర కన్యా తరులతోడ సంబంధము, సప్తస్త్రీభోజనము, మున్నగువాని నాక్షేపించువారనేకులు లున్నను, వెనుకటికలె “ఇస్సీ! ఆడు దానికేమి, చదువేమి? మగవానిని మూలఁగూర్చుండజెట్టి, చొక్కా తలగుడ్డలందొడిగి కచ్చేరీలకువెళ్లి సంసారింపఁ బోవునా? అనిచెప్పవచ్చుచు చాల అరుదైరి. బాలురు, చాలి కలు, వీరికిగల విద్యాభ్యాసోద్యేషములలో నొకకొంత భేదము న్నన, వానికి సామాన్యముగఁ దెలిపితేట లధికమై, బుద్ధి వికసించి, సన్న్యాసవలంబించు సదాచార మలకడుటకు విద్యా భ్యాస మాత్రముని యెఱిగి, ఇపుడు సామాన్యముగఁ దలి దండ్రులై, భర్తసుతులకుంబలె సుతలకు సయితము విద్యా భ్యాసమునకుఁ దగిన యల్పములు సేయుట సహజమా? నిటువేడికమున నల్పాడువాడును పూర్ణాచార లగు వైదికులును కూడ తమవారికలను ఇచ్చుడి పుడు చాల సహజ భావగుంపాదయొక్క పారమార్థిక లోకికలాభములను గమనించినచో ముఖనేని వేరెముల నార్జించుటకుఁ ములను సంగ్రాహింపించుటకైన యును. శ్రీలక్ష్మణ కొకపరిశ్రామి సంకడేయులు ప్రయత్నించుఁ తత్పరిశ్రమలయం దభ్యాసముగ నిర్వహింపఁబడును. ఈపాత్రక చేయుట; కుట్టుపన; గుండెల తేయుట; కేయిరీయారము; మృతచేయుట; మున్నగు మము జయప్రదముగు పూర్వ లకును, దేశమునకును బల యూహించుట విషయే! ద్రొక్కి మదరాసీలు చెచ్చి, యందు పూరక సమగు పరిశ్రమపను చుట యత్యంతావశ్య

సోదీను చారము.

యూరపుఖండమునందు మహాసంగ్రామము
తలవని శిలంపుగ నారంభమైనది. ధర్మ సంరక్ష
ణము బ్రతిష్ఠాసామ్రాజ్యము రణరంగమునందు
ప్రవేశించింది. సాధుభక్తితాణము దుష్ట వినా
శము నైవర్ణ్యములు. ఆ నిర్ణయ సంరక్షణము
మహా సామ్రాజ్యములము. మహాసామ్రాజ్య
ముల బలము స్వల్పరాజ్యముల రక్షణమునకై
వినియోగించుట న్యాయము ధర్మము. వాని వినాశ
మునై వినియోగించుట అన్యాయము అధర్మము.
జర్మను సామ్రాజ్యము సర్వరాజ్య సహారమున
జేసి మహాసామ్రాజ్యత్వమును సాధించుచున్నది.
జర్మనికి శృంగభంగమును దురాశాభంగమును
జేయుటకు బ్రతిష్ఠా సామ్రాజ్యము మాత్ర
ము చాలియున్నది. తటస్థముగనున్న బెజ్జియుము
హాలాదులమీదను సయితము ధ్వజమెత్తినది.
నిర్దేశముగ ప్రకారత తియ్యదున్న ప్రాచ్య
దేశమునై జర్మని ధ్వజమెత్తినది. ఈ దుండగముల
నడించుట బ్రతిష్ఠాసామ్రాజ్యముయొక్క ధర్మము.
అధర్మ ప్రతిపాదనమునకై సామోచాయము సుప
ద్యోగమైవలయు బ్రతిష్ఠా పరిపాలకులు దండనో
పాయమును నవలంబించిరి. ప్రతిపక్షులైన జర్మను,
ఆస్ట్రియా, రాజ్యములుగాక విగిలిన రాజ్యము
లన్నియును జర్మను రాజ్యమును నిండించుచున్న
వి. బ్రతిష్ఠా సామ్రాజ్యమును బాధించుచున్నది.
ప్రకారతతియందున్న తరుపై నితరులు కత్తిని
గట్టించు జర్మనుచక్రవర్తి వచనము తెనది మో
సము చెయజాలవు. "పరాజితులపట్టు చూడవలసి
యిస్తుంది" అను జర్మనుచక్రవర్తి వచనములును,
"గౌరవముతోను పిశాచమయమైనను జర్మనులు
నడుచుచిరి గానాడుకొనెదరు" అను బ్యూరోగారి
ప్రతిజ్ఞములును, నమాయతను బట్టించుచునాని
సామోచమును బట్టించునోదవు. యుద్ధాంతము
నందు గాని వారి పక్షాభివముల ఫలము తెలి
యదు. యుద్ధమునలనగలిగిడి యన్తర్గత పరల
లను బ్రతిష్ఠాపరిపాలకులు బాగుగ గుర్తించు
కొనవలయును గానాడుకొనుటకును
ను, ధర్మమును, గానాడుటకును యుద్ధ మన
ది. బ్రతిష్ఠా సామ్రాజ్యమునందలి సకల ప్ర
జలును యుద్ధమునగలిగిన పరమోత్తమ
యుద్ధావనమును యుద్ధఫలమును పొలుచు
ను.
కానా, అట్టిలి
మోచుటకును
పరిపాలకుల
ముల సామ్రాజ్య
వి. ప్రజాము, బిరో
మగు మార్గం సంక
దైవ్యమును దేహము
కొనకై వినియోగింప
లు పరిమోత్తమాభితు
జయము నాకాంక్షించు
దేశములందు సభలు చేయబ
యకులు యచరులు స్వచ్ఛంద
సిద్ధులై యున్నారు. వైద్యుల వైద్యులుగ జీర
మును జేయుటకై రణరంగము. వైద్య సహ
కు బోవుటకు
సిద్ధులైయున్నారు. ప్రజలు బ్రతిష్ఠా సామ్రాజ్య
జయమునకై ప్రార్థించుచున్నారు. భరిత వగము

ఈన్న సోదనవి' అనిన, చూడనుగట్టి వేయ
ము' అనిపలకరించెడి అజ్ఞులు లోకమునందంతటను
గలరు. యుద్ధమునినతోడనే మూటముల్లెలను చంక
జెట్టుకొని పారిపోవువారు గలరు. ఇతరులను
నందించి ద్రవ్యము నాజ్ఞించువారుగలరు. ధరలను
సాచ్చించి బాగ్యవంతులగునారు గలరు. ప్రజల
యందు సంక్షోభమును బుట్టించి సంతసిచువారు
గలరు. ద్రవ్యమును దాచిపెట్టి దారిద్ర్యమును వృద్ధి
చేయువారు గలరు. దేశహితమును గోరునాయ
కులును, విద్యాన తులును, యుద్ధముయొక్క యథా
గతిని బ్రతిఘ సామ్రాజ్యముయొక్క మహాబల
సంపదలను ప్రజలకు వెలుపుచువానికి విశ్వాసద్రవ్య
యములను నిరంతరము బలపరచుచుండవలసియుం
దును. మరాఠావరులైన వర్తకులవలన సామ్రాజ్యజనుల
కనసరమైన యాహారపదార్థముల వెలలు హెచ్చి
కుండునటులు కట్టుబాటులను జేయవలసియుండును.
ప్రజాశాంతిసౌఖ్యముల కనుకూలములైన మహా
త్కార్యములను జేయుట కుత్సాహవంతులకనకాశ
ములుగలవు. వర్తమాన సామ్రాజ్యమునందు రహి
రవి 20,00,000 పైసికులు రణరంగమునందు జేర
సలపియుండురు. సేనానివహములు రణరంగమును
జేరుటకును (చేరిపోరాడి గెలుపోడులను నిర్ణయిం
చుటకును) కొంతకాలమువృత్తును. జయమును
బొందిన పక్షమునందును నాపన్నిమగ్ను లనేకు
లుండుట సహజము. రణరంగమునందు మృత్యు
దేవత తొండవమానుచుండును. దేశహితార్థమై
ప్రజాశాంతిని సద్దించిన మహావీరులు
ధన్యులు. కాని, యింటనన్న భార్యాపుత్రాదులు,
దీనులు. వికలాంగులయొక్కయు, రోగుల
యొక్కయు, తీవ్రవేదన దుస్సహము. ఆకుంభిర
వేదన నాపుటకు ధనము కుఖ్యము. రణరంగము
కింకు హైందవులకు సహాయమును జేయుట
కనకాశములేక పోయినను దీనులకు సహాయమును
జేయుట కవకాశముగలదు. అసహాయమును జేసి
హైందవులు బ్రతిఘ సామ్రాజ్యమువట్లగల
బాధ్యతను దీర్చుకొనవలసి యుండును. ప్రజలు
యథాశక్తిని ద్రవ్యమును సమకూర్చి యుద్ధమును
జేయుచున్నవారి సహాయమునకై పంపుట యుక్త
ముగ నుండును. ఈద్రవ్యము వికలాంగుల కొర
కును, రోగులసౌకర్యము కొరకును, వాడబడున
గాని యుద్ధమునకై వినియోగింపబడదు. శ్రీబాబ్బిలి
సహారాజుగారు లక్షరూప్యములనిచ్చి శ్రీమతు
గారు మార్గమును జూపుచున్నారు. ప్రజలును ప్రజా
నాయకులును వారిమార్గము నవలంబించి ద్రవ్య
మును సమకూర్చిన హైందవులు కేవలము వా
గ్దానముననెకాక క్రియారూపమున సయితము ఆప
నమునందు బ్రతిఘ సామ్రాజ్య సౌప్రసము
నైతికతతోడనే సామ్రాజ్యనివాసధర్మమును నిర్వ
హిస్తా వారగుదురు. పత్రికాపాఠకుల కీవిషయ

కడపజిల్లాకుచేరిన ప్రాద్దులూరు పురమునం
దలి కొందర యత్నాహముచే ప్రకటించబడు
చున్న ఆంధ్రచంద్రికయను వార పత్రికముక్క
మొదటి సంచిక మాకార్యస్థానము నలంకరించినది.
దత్తమండలములును స్థితి ప్రయత్నములచే మే
కొనుచుండుట శుభసూచకము. ఇదివర కీమండల
ముల నప్పుడప్పుడు బహు స్వల్పకాలము జీవించి
గలిగిన పత్రికలు కొన్ని వెలసెను. అందు కృషి
మాత్రము కొంతకాలము ముంచిపనిచేసి పేరుపొం
దెను. ఈ మండలములలో విద్య తక్కువయై ధన
సాహాయ్యముదొరకుట కష్టమగునందున పత్రికలు
ఉత్తర సర్కారులంధువలె బహుకాలము నిలిచినవి
గావు. నేడు ప్రారంభమయ్యుండు ననీనోద్యమము
దత్తమండలములలో నుత్తమ ధనవంతులుండు
ప్రాద్దులూరున ప్రారంభమయి యుండుటచేతను
ప్రారంభించినవారు ఇదివరకు పరిశ్రమచేసి పరిసర
మండలములలోను ఇంకను దూరభూములలోను
సానుభూతిగడించి యుండుటచేతను అంతియేకాక
దత్తమండలములందును విద్యాభివృద్ధి మునుపటి
కంటె నన్నియోరెక్లెక్కువయై యుండుటచేతను
నిప్పటి యత్నాహముతో నీయాంధ్రచంద్రిక నిర్వ
హింపబడినయెడల తప్పకవృద్ధికాంచగలదని నమ్మ
చున్నాము. వృద్ధికాంచుగాకయని, వయసున పెద్దల
ట,మగు హైందవాచారము ననుసరించి దీవించు
చున్నార

ఐరోపా మహా సంగ్రామము

క రా ను వారి దిగ్విజయము.

జర్మను సేనలు పారిపోవుట.

ఇంగ్లాండు.

వేల్సు ప్రిన్సుగారి ఫండు.

యధముల్ దేబ్బుల తగిలిన వారి కుటుంబముల నిమిత్తమై వేల్సు ప్రిన్సుగారు జనుచేయుచున్న ఫండునకు 400,000 పౌనులు జను యైనది.

వెస్టు మెక్స్టరు హ్యూగు గారి విరాళము.

లండను ఆగష్టు 9:—వేల్సు ప్రిన్సుగారు జనుచేయుచున్న ఫండునకు వెస్టు మెక్స్టరు హ్యూగు గారు 15 వేల పౌనులు నిచ్చిరి.

సవరణ:—లెఫ్ట్ గార్డలు యిచ్చినట్లు ప్రకటించబడిన 18 వేల పౌనులను క్రానేడేరు గార్డలచే నీయబడినవి.

నెండిఖరీదు.

లండను ఆగష్టు 8:—దొరతనమువారు కొనుటచే వెండి యొక్క ఖరీదు 1 పెన్సి హెచ్చిరి.

ఆస్ట్రేలియా వారు.

మనము బ్రిటిషు వారు.

మెల్బూర్న్, ఆగష్టు 8:—ఆస్ట్రేలియా ముఖ్యమంత్రి గారగు కుక్కు గారు ప్రజలకిట్లు ప్రకటించిరి:—ఎట్టికత్తెముల కైనను ఓర్చి, ఎంతో ఖర్చుకైనను ఓర్చికొని, ఈ యుద్ధమున కడతేర్చుకొను. బ్రిటిషువారి స్వాతంత్ర్యమును గాపాడవలెను. మనము బ్రిటిషువారమని స్థిరమందుచుకొనడు.

కెనడా స్త్రీల దేశభక్తి.

లండను ఆగష్టు 9:—కానాడు ప్రభుత్వ గౌరవ యుద్ధములో దేబ్బుల తగిలిన వైనికులకు కైవస సాహాయ్యమునిమిత్త మొక హాస్పిటల్ రోడాడు తయారుచేసి పంపెదమని శిక్షిరి. ఈ రోడాడు కానడాలోని స్త్రీల స్రావ్య హామచే నిర్మము చేయబడుచున్న చిట్టలుగా దీనినంగీకరించిరి.

లండను హైందవులు.

ప్రస్తుతము లండను నగరములోనున్న హైందవులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సేవలందు సర్వస్వమును ధారపోయుచుమని బాధ్యి నిక్రమకారికి తెలిపిరి. దేశము కాంక్షియున్న వస్తువు ఇంగ్లీషు పాలకులకును, హైందవులకును అభిప్రాయ భేదము ఉండిన ఉండుగాక. సామ్రాజ్యమునకు చిక్కులు వచ్చినప్పుడు హైందవ ప్రజలందఱును నిరుపమానముగ రాజభక్తిని కలిగియుండునని కూడ నాజానారికి తెలిపిరి.

బ్యాంకులలోనికి బంగారము

7,47,000 పౌనుల బంగారము బ్యాంకులలో జేరినది.

గిరి పీఠాలు పేదయింపెను.

బ్రెస్లాన్, ఆగష్టు 8:—ఇంగ్లాండుకు పోవునట్టియు ఇతర దేశములకు పోవునట్టియు గిరి పీఠాలు కానియున్నవి. ఓరియంటు కంపెనీవారి దొకటియు ఓ అండు ఓ కంపెనీవారి దొకటియు వీనిలో గలవు.

జర్మనీ

లీక్షముట్టికె.

లండను ఆగష్టు 8:—జర్మనీవారి మావన పటాలము లీక్షపట్టణమును ముట్టించుచున్నది. నెరల్ ఎమ్మిచ్. దీనికి నానకుడుగ నున్నాడు.

జర్మనీవారి ముగ్ధునావలు.

ఆస్ట్రీయావారి నావలకు యింకను లండనునగరమునందున్నది. ఆస్ట్రీయావారు మొదట యుద్ధము ప్రారంభించునరకు ఇంగ్లీషువారికి ఆస్ట్రీయావారికిని సంబంధము లేవట్టి వలెనేయుండును. ఆస్ట్రీయావారి నాకాశ్రయములు తటస్థము. లంగ నున్న దేశముల నాకాశ్రయములకలనే గణింప బడుచున్నట్టివి. ఇందుచే గొయిబర్, బ్రెస్లాన్ జర్మనీవారి యుద్ధనా

వలకు కొంచెము లాభము కలుగును. అది యింకను ఎట్టియిట్లో సముద్రమునందున్నది. (ఏప్రిలుటిక్ సముద్రము ఇటలీదేశమునకు తూర్పున నున్నది. (మధ్యకరణసముద్రమున నొక భాగము).

జర్మనీవారియుద్ధపు భోజనము.

పీల్స్ బుర్గ్, ఆగష్టు 8:—పూర్వము ప్రారంభము యుద్ధపుభోజనమును మితికొని టూర్నెవోషవలను, కోడిగ్గు తెటోడాక్ జిగులలో దగ్గర జర్మనీవారు భూమి కొండరపడి చేర్చుచున్నార.

జర్మనీకాలనీలను బట్టుకొనుట.

లండను ఆగష్టు 8:—హాగ్స్ట్రగారి యుద్ధపుల ననుసరించి ఆస్ట్రీయాలలో గోల్డుగోస్టు నందున్న జర్మనీవారి టూగోలాండులను ఆంగ్ల సేనలు స్వాధీనపఱచుకొనినవి. ప్రజలమీయు నెదిరించలేదు.

జర్మనీవారి సందేశము.

ముందు దండింతుమని జర్మనీవారు తెల్లయుంవారికి సందేశముల నంపిరి.

జర్మను సేనలు.

లుక్సెంబర్గున వదలుట.

లండను ఆగష్టు 9:—(ఫ్రెంచి సేనలు లుక్సెంబర్గులో ప్రవేశించినందున) జర్మను సేనలు లుక్సెంబర్గున వదలి వెళ్లి పోయినవి.

వీజు ముట్టడి

లండను ఆగష్టు 9:—తెల్లయును దేశమునందలి వీజు పట్టణమును జర్మను వైనికులు ఇంకను ముట్టడిచేసి యున్నారు. తిక్కిన కోటలను తెల్లయువారు బాగ్నత్స్ కాపాడుకొనుచున్నారు. వారిని ముట్టడించుటకు జర్మనీవారికి శక్తియు కాలేదు.

జర్మనులకు బ్రిటిషు పీఠము

ముంద ప్రయత్నించుట

లండను ఆగష్టు 9:—నిన్న బ్రిటిషు వాకా దళము లోని స్ట్రీయరునాక్ దానిని జర్మను సర్వేయర్ నారముంద వలెనని ప్రయత్నించినది. వారి ఇంగ్లీషు వాకలకు ఏ విధమైన నష్టమును కలుగలేదు. జర్మనీవారి సర్వేయర్ నార వాక దానిని ఇంగ్లీషువారు ముంచివేసినారు. అని ఇంగ్లీషు దేశపు వాకాధికారులు ప్రకటించినారు.

ఫ్రాన్సు

ఫ్రెంచివారు ఆల్జీరికోరు చేరుట.

ఫ్రెంచివారు ఆల్జీరికోరు జేరి.

పారిసు ఆగష్టు 9:—ఫ్రెంచివారు సేనలలో ముందునవ చిన భాగము శుక్రవారమునాడు చీకటి యగునరకు ఆల్జీరికోరు అను పట్టణమును జేరి.

భీకర నుగు యుద్ధము

జర్మనీవారు పారిపోవుట

అల్బర్ట్ ఫుట్టణమును జర్మనీ వైనికులు కాపాడుచుండిరి. వీరు మంటినిబ్బల వెనుక నుండి. తుపాకి మొలలతో నిచ్చట తీగ్రముగు యుద్ధము జరిగి తుదకు జర్మనులు చెదరి పారిపోయిరి. పారిపోవువానిని పూను వైనికులు వేటువడి తరిమి తరిమి కొట్టిరి. జర్మనీ వైనికులు చాలమంది చనిపోయినట్లు.

ఫ్రెంచివారు మల్ హసెను ప్రవేశించిరి.

పారిసు ఆగష్టు 9:—(ఫ్రెంచి వైనికులు మల్ హసెను నందు ప్రవేశించిన దొరతనమువారు ప్రకటించినపుడు) పారిసు పాఠులు అపరిమితాంధ ధరితులై ఊహనమును సల్పిరి ఆల్ సేనులిగిరి తమకు లభించినందునకును జర్మనీ దేశమున జరిగిన ప్రథమ యుద్ధములో తమవారు జయము గాంచినందునకును ప్రజలు సంతోష ముగ్గు తెల్లయున్నారు.

ఫ్రెంచి సేనాని ప్రకటన.

ఆల్ సేను జనులకు సందేశము.

ఫ్రెంచివారి సర్వ సేనాని యగు జనరల్ బాగ్రెగారు ఇట్లు ప్రకటించిరి— ఆల్ సే ను దేశమెడలాగా! 44 ఏండ్ల నుండి మీరు నిక్కిలి విచారగ్రస్తులై కనిపెట్టుకొనియుండగా (ఫ్రెంచి వైనికులు తిరిగి మీ దేశమునందు ప్రవేశించిరి. జర్మనీవై పక్షపాటుకొనుట కదియే ప్రథమము.

ఫ్రెంచివారు లీజునకు వచ్చుట.

పారిసు ఆగష్టు 8:—లీజ్ పట్టణమునకు తూర్పుభాగ మునుబాటి ఫ్రెంచివారు గుత్తెత్తుకొను పోయినది.

బూలుగారి ప్రకటన.

బెర్లిను ఆగష్టు 8:—పూర్వము భావ్యమైన నుండిన బ్రిస్సెవాక్ బూలుగారు ఇట్లు ప్రకటించిరి:—ప్రపంచమున తయు నున్నవలతో నెండిపోయినన, జర్మనీవారు తమయన్న తపదవిని నిర్వహింపగలరు.

ఫ్రాన్సువొరతనమువారి ప్రకటన

వైనికుల యసాధారణ సాహసము

పారిసు, ఆగష్టు 9:—దొరతనమువారు యుద్ధమును గూర్చి యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఆల్ టుకర్ కుడడ్ (ఫ్రెంచి వైనికులు) నాచీర సాహస మసాధారణము. పగతుర సామల నాక్రమించుకొనుటకై దొమ్మిగా పోయినపుడును పగతురు పారిపోవుటకు ముందు బరిగెడ తుపాకి మొలల యుద్ధములందును నాంపరాక్రమమును జూపిరి. విరోధులు తమ చెన్నరచికొనిన రక్షణసాహాయ్యములలో రెండవ నరుసను యుద్ధము చేయకుండనే విడిచిరి. వెంటనే జర్మనీవారిని తరముటకు ద్రాగునలు బయలుదేరి చీకటి యగునరకును తిరిగిరి. ఉదయమున (ఫ్రెంచి వారు) జర్మనీవారు గట్టుకొనిన మంటి దిబ్బల నాక్రమించిరి. ఆల్ సేను దేశములు (ఫ్రెంచివారు) వైనికుల కుత్సాహముతో స్వాగతము నిచ్చిరి. మరయొక గంటలో (ఫ్రెంచివారు) మల్ హా సేనును ప్రవేశించిరి. గుత్తెత్తుకొనువారు వీధులలో స్వారిచేయుచు జర్మనీవారి వైనికులలో వెనుకనున్న వారిని జంపిరి.

టోగోలాండు.

ఫ్రెంచివారు ప్రవేశించుట.

లండను, ఆగష్టు 9:—ఫ్రెంచి వైనికులు జర్మనీవారి పక్షకాయగు ఉత్తర టోగోలాండులో ప్రవేశించినారని (ఫ్రెంచి దొరతనమువారు) ప్రకటించినారు.

ఫ్రెంచి సేనలు.

తెల్లయును గుంక వెళ్లుట.

లండను ఆగష్టు 9:—నిన్న గాల్ (ఫ్రెంచి సేనలు) తెల్ల యమువారి సహాయమునకై బ్రుక్సెల్సును విజృంభించిరి. ఎక్కి వెళ్లెనవి.

క రా ను నానందించును.

ఆస్ట్రీయలో ఫ్రెంచివారు ప్రవేశించుట.

పారిసు ఆగష్టు 8:—బుర్గునాంకిరి (ఫ్రెంచివారికిగల) నరహద్దును ఫ్రెంచివారు ఆస్ట్రీయలో వాటిరి. గొప్పయుద్ధము జరిగినందువలన ఆల్బర్ట్ గుంక కొనిరి. పారిపోవుచున్న జర్మనీవారిని తరిమి కొట్టిరి. మల్ హా సేనువై పూ (ఫ్రెంచి సేనలు) నడచుచున్నవి. (ఫ్రెంచి వైనికులవియును) వాగవదగియున్నది.

ఫ్రెంచివారు మల్ హా సేనును పట్టుకొనుట.

పారిసు ఆగష్టు 9:—(ఫ్రెంచి వైనికులు) మల్ హా సేనులో ప్రవేశించిరి. ఆల్ సేను లూరయిక్ దేశపు ప్రజలు (ఫ్రెంచివారి) కల సమితాంధము నొందిరి. సునా దుల తెలియజేయుచున్నములను పక్షజేసిరి.

ఆస్ట్రీయా.

సర్వీయావారి జయము.

ఆస్ట్రీయావారు లేచిపోవుట.

విక్ గార్డునుండి నిన్న వచ్చిన తెలివైన మూలమున నిట్లు తెలియుచున్నది. ఆస్ట్రీయావారు విసిగార్డు ఆనుపట్టణ మునుండి వెడలిపోయిరి. సాంజలో ఆఫ్ నోవిబజూనునందలి సర హద్దులనుండియు వెడలిపోయిరి. సర్వీయావారి వైనికులు విసి గార్డును ప్రవేశించిరి.

ఆస్ట్రీయావారి సాకాదశము.

ఆస్ట్రీయావారి సాకాదశము పోలాసమీపమున నున్న దని వెనుకలోని బ్రిటిషువారి కాన్సులు తెలియజేయుచున్నాడు.

జైయము

జైయం యుద్ధమున ప్రకటన.

బ్రహ్మలు ఆగష్టు 9:— నిన్న రాత్రి 10 గంటలకు జైయంవారి యుద్ధమున గాఢ నిద్రయందున్న వైయముయొక్క సైనికులు తృప్తికరముగ ముందుకు ప్రకటించిరి. క్రైంది వారి సేనయు జైయంవారి సేనయు సుక్రముగ నడచు చున్నవనియు తెలియజేసిరి.

జైయము వైనికులు.

బ్రహ్మలు ఆగష్టు 9:— నిన్న రాత్రి జర్మనీవారు యుద్ధమునకు వత్తురేమోయని జైయము వైనికులు కాచి యుండిరి. కాని నేటి తెల్లవానిజామున 2 గంటలవరకు సేనయు జరుగలేదు.

జైయమురాజు.

సేనలను పరీక్షించుట.

బ్రహ్మలు ఆగష్టు:— జైయము సేనల మంచిస్థితిలో నున్నవి. రీజుపట్టణమును కాపాడిన సేనలను రాజుగారు పరీక్షించిరి.

జైయం రాజుగారు.

వైనికులకు సందేశము.

జైయమురాజుగారియుత్సాహ జనితమగు సందేశ మును తమ వైనికులకు బంపిరి:— రీజుపట్టణములోనున్న నారందలు సేనల గౌరవమును తెచ్చివాని. ఈ ఘోర సంక్రామమున ముందుగ బ్రవేశించిన ధీరులు మీరే. జర్మనీవారి నోడించి జయముగాంచుటకై పరాసు సేనల రాకను నిరక్షించు చున్నాము.

రుష్యా.

సాజోనాఫ్ గారి ప్రసంగము.

బాల్కనులందు ఆస్త్రియావారికుట.

సెంటు పీటర్సుబర్గ్ ఆగష్టు 9:— డ్యూమాతన రష్యాపార్లమెంటు సభగూడెను. ఆందు రష్యావారి విదేశ మంత్రిగారు, సాజోనాఫ్ గారిట్లు చెప్పిరి. జర్మనీవారి సాయ మున ఆస్త్రియావారు విరోధావాదిని నిర్బంధింప గలరని రష్యా వారును, ప్రాన్స్ వారును, ఇంగ్లండువారును వత్తులకున్నారు. అందుచే ఆస్త్రియావారు బాల్కనులందలి స్లావ్ జనులలో నొకరి కొకరికి పోరాటములు గల్పించిరి. రష్యాయొక్క ప్రా ముఖ్యమున నాశముచేయవలసిన ఆస్త్రియావారి యుద్ధశక్తియు, అయినను స్లావ్ జను లందఱొక బాటియముగ నేర్పడ కుండు ఆస్త్రియావారు చేయుచున్నారు. సాజోనాఫ్ గారు ప్రాన్స్ ఇంగ్లండు, జైయంవారిలగున్న ప్రోత్సముజేసినపుడు సభ్యులు లేచి కరతాళములుచేసిరి. ఆ సేనదేశముల రాయచారులును మంత్రులును గాలిలో నుండిరి.

జర్మనీవారి నష్టము.

సెంటు పీటర్సుబర్గ్ ఆగష్టు 9:— రెంజుదినములలో ఈ డెల్టాకానెక్టర్ల జర్మనీవారు 100 మంది చచ్చిరని ప్రభుత్వ మువారు ప్రకటించిరి.

రుష్యా చక్రవర్తిగారి ప్రసంగము.

స్లావ్ జనులతో వైకమత్తము.

సామాన్యసభ వాకిని, డ్యూమాసభ్యులకును రష్యా చక్రవర్తిగారు వింటురు రాజధానమున దర్శనమిచ్చిరి. చక్ర వర్తిగారు ప్రసంగించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— రష్యాదేశమునందు జూపబడిన దేశాభిమానము ఈయుద్ధమున మనకు జయము కలుగునని నూచింపుచున్నది. రష్యావారికిని స్లావ్ జనులకును ఏకమత్తము వృద్ధియగుట వారికెంతయు సంతోషదాయకము.

సర్వీసు.

సర్వీసు దొరతనము.

జర్మనీరాయబారి పంపివేయుట.

లండను ఆగష్టు 9:— రష్యా దొరతనమువారు తమ దేశములోనున్న జర్మనీరాయబారికి ప్యాసుపార్టు (రహదారి చీట్)నిచ్చి పంపివేసినారు.

జర్మనీ.

మాంటిస్ గ్రోగారు యుద్ధమున జేరుట.

మాంటిస్ గ్రోగారు ఆస్త్రియావారి రాయబారికి ప్యాసు పార్టునిచ్చిరి. (ఆడగా వెళ్లకచ్చునని చెప్పిరి)

టర్క్ సేనలను నిర్దళకరచుట.

ఏథెన్స్ ఆగష్టు 9:— టర్క్ దొరతనమువారు తమ సేన లను జైయమునందలి డెడియాగలీ వద్ద కూడబెట్టుచున్నారు.

స్వీడన్ నాక్వేల యొడంబడిక.

స్వీడన్ దేశమువారును నార్వేదేశమువారును ఈయుద్ధ మున తటస్థముగా నుండునని ప్రకటించిరి. ఈ యుద్ధమునందు లెమలో తాము పోరాడగూడదని యొడంబడిక చేసికొనిరి.

పోన్యగల్ రాజ్యము.

ఒడంబడికను నెరవేర్చుట.

లిస్బను ఆగష్టు 9:— సెనేటును, ప్రజాప్రతినిధులును గలసి సభగూడెనపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రసంగించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— పోన్యగల్ దేశీయులు తమకు ఇంగ్లండువారితోగల యొడంబడికను నెరవేర్చు. ఇట్లు చెప్పినపుడు సభ్యులు కరతాళముల చేసిరి.

అమెరికాలోని విదేశీయులు.

ప్రయాణము నిలిచిపోవుట.

న్యూయార్క్ ఆగష్టు 9:— 500 జర్మన్ వారు, 1000 ఆస్త్రియావారు, 100 డచ్చివారు, వైనికులుగ యూరోపునకు బోవుటకు వీలులేనందున అనిపోయిరి. వారందరు నాయరాష్ట్రములోని తమ తమ యిండ్లను జేరవలసినదనియు, తాజా యుత్తరువు చేయబడ వలెను వేచియుండవలసినదనియు, నాజ్ సింపబడిరి.

సిహూ.

సెంటు ఆంబ్యులెన్సు అసోసియేషన్.

చందాల కనూలుకు శ్రీల నేర్పజుచుట.

సిహూ ఆగష్టు 8:— యుద్ధముచేయు వైనికులకు కాకల నీల వస్తువులకు కొని పంపునిమిత్తమై సెంటుజాన్సు ఆంబ్యులెన్సు అసోసియేషన్ వారు ద్రవ్యము కనూలుచేయుటకై శ్రీలను కమిటీలుగా ఏర్పజుచు చున్నారు.

ఆంగ్లో యిండియన్ సభలు.

వాలంటీయరులను, నర్సులనుచేర్చుట.

సిహూ ఆగష్టు 8:— వాలంటీయరులను, పరిచారిక లను, చేర్చు నిమిత్తమై బొంబాయి రాజధానివారును, బెంగాలువారును చేసినవిధమున చేయుటకై అలహాబాదులోను, చెన్నపురిలోను ఉన్న ఆంగ్లో ఇండియన్ అసోసియేషనుల వారు యత్నించుచున్నారు.

ఆగాఖాగారి సందేశము.

సిహూ ఆగష్టు 8:— ప్రస్తుత సింధుగట్టియందు తమ శిష్యులందఱు క్రేటుట్టినయెడ భక్తిగలిగి, కావలసిన సహాయమంతయు చేయుటకై ఆగాఖాగారు తమశిష్యుల గోరి యున్నారు.

స్వదేశ సంస్థానాధిపతులు

సామ్రాజ్యమునకు సహాయము.

సిహూ, ఆగష్టు 9:— గ్యాలియరు, పాటియాలా, రీవా, భరత్పురము సింధు, నభా, కిక్కిమ్, మహారాజులు, రామ పురం, మాలెట్ల నవాబులు, ధోలపురం రానా, శైలానా తిప్పర రాజులు సామ్రాజ్యమునకు తోడ్పడుదుమని తెలియ జేసియున్నారు. వీరిలో చాలమంది యుద్ధమునకు సహితము కచ్చెరచునిరి. ఇదే విధమున బరోడా మహారాజు గారును తోడ్పడుదుమని.

గవర్నమెంటు వారిప్రకటన

పాంపాయి వైనికులు

సిహూ ఆగష్టు 9:— ఆగష్టు 5 వ తారీఖు నాటికి సేన లోనుండి పాంపాయి విడిగా తిరుగుచున్న వైనికులు సెప్టెంబరు 4 వ తారీఖునగాని అంతకుముందుగాని ఇంగ్లండులో వచ్చి సేనలో జేరవలయును. పాంపాయి ఇతరదేశములలో నున్న వైనికులు, దగ్గరలోనున్న బ్రిటీషు సేనలో ఆక్టోబరు 4 వ తారీఖునగాని అంతకుముందుగాని చేరవచ్చును. అట్లు చేరువారు శిక్షింపబడరు. అట్లుచేరువారిని తీమించవలసినదని రాజుగారు ప్రకటించిరి.

విరోహ యుద్ధము.

ఇండియనుల రాజధక్తి.

సిహూ ఆగష్టు 9:— విరోహ మహాకల్లాలములో బ్రిటీషు సామ్రాజ్య రక్షణమునకు సేనలు, ధనమేగాక, తామకూడ,

సాహాయ్యము చేసెదమని హిందూదేశమునందలి మహారాజులు, రాజులు, సంస్థానాధిపతులు ఇదివరకే వైస్రాయిగారికి తెలి గ్రాములను బంపియున్నారు. ఇదియుట్లుండగా, హిందూదేశ మునందలి, బ్రాహ్మణ, త్రిలియ, వైశ్య, శూద్ర, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, మొదలగు వివిధవర్ణములవారును, హిందూ దేశములోనున్న వివిధ సమాజములవారును, బ్రిటీషుసామ్రాజ్య రక్షణకు సర్వస్వమును ధారపోయుదుమని తంతివార్తలను పంపుచున్నారు. వైస్రాయిగారికి వచ్చుచున్న తంతివార్తలకు విసుగు విరామములేదు.

వార్తాపత్రికలకు నియమములు.

సిహూ ఆగష్టు 9:— సిహూనగరమునుండి వచ్చు తెలి

గ్రాములను ప్రచురించు వార్తాపత్రికలన్నియు, సిహూలో వైనిక పాడ్డాఫీసులోనున్న డిప్యూటీమేజిస్ట్రేట్ సెన్సరుకు, ఒక్కొక్క ప్రతిని పంపవలయును. అట్లు పంపని వార్తాపత్రికలకు సిహూ నుండి తంతివార్తలు పంపబడవు. (సెన్సరు అడగా పరీక్షించు వాడు.)

సంస్థానాధిపతుల రాజధక్తి.

సిహూ ఆగష్టు 9:— సర్వస్వమును బ్రిటీషు సామ్రాజ్య క్షేమమునకు అర్పించెదమని ఇదివరకు తెలిపినవారు అట్లుండగా ఈక్రిందివీరుగూడ తమ రాజధక్తిని సాహాయ్యమును తెలిగ్రాఫు మూలమున వైస్రాయిగారికి తెలిపిరి. ఆల్బర్టు మహారాజుగారు, టూంకు నవాబుగారు, భూపాలు బీగముగారు, కొట్టామహారాజుగారు, తాటియా మహారాజుగారు, బఖారి రానాగారు, దేవాను, నరసింగపుర్, రాజపుర.

బర్మా.

వైస్రార్థలు.

రంగూను ఆగష్టు 9:— యుద్ధములో నాంగ్లయులకు జయముకలుగుటకై నేడు క్రైస్తవ దేవాలయములలో దైవ ప్రార్థనలు చేయబడినవి.

విరోహయుద్ధము.

బర్మాతెల్లినెంటుగవర్నరుగారి యువన్యాసము.

రంగూను, ఆగష్టు 9:— తెల్లినెంటుగవర్నరుగారు గురు వారము దేసినపట్టణము దర్శించినప్పుడు మునిసిపాలిటీవా రొక సన్మానపత్రము నర్పించిరి. మునిసిపాలిటీవా రర్పించిన సన్మానపత్రమునకు సమాధానముచెప్పుచు తెల్లినెంటు గవర్నరు గారు తమయువన్యాసాంతమున నిట్లు నెలవిచ్చిరి:— విరోహ రాష్ట్రములు గొప్పయుద్ధమునకు దిగినవార్త మన తెలిసి సన్మాన పత్రికలలో మీరు తెలియజేసిన సంగతు లను, నా సమాధానములోను విషయములు నిరుత్సాహ ములగుచున్నవి బహుశా ఇంగ్లండు యుద్ధమునకు గూడదు. ప్రస్తుత స్థితిలోమాడు ముఖ్యాంశము లున్నవి అవియేవనగా (1) విరోహదేశముల శాంతిని కాపాడుటకై ఇంగ్లండుతన శక్తిగ్రనుసారము పనిచేసినది. (2) మంచియంశ కణరముతోను, విశ్వాసముతోను నడుచుచున్నది. (3) ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యమేకమై, వ్యవహారము తెలుసుండి ఎటువచ్చినను సిద్ధముగనున్నది. దీనివలన మనము ధైర్యముగ నుండవచ్చును. కాని ఎవరికి యుద్ధము జరిగినను లక్షలకొలది జనులకు తిప్పలు తప్పవనియు వర్తకవ్యాపారము లెక్కడికక్కడ నాగిపోవు ననియు మరచిపోగూడదు. త్వరలోనే దేశమునకు నెమ్మది కలుగుగాక.

పంజాబ్.

లాహోరు పౌరులసభ.

పంజాబీల రాజధక్తి.

లాహోరు ఆగష్టు 8:— యుద్ధసమయములో నాంగ్లేయులకు సహాయముచేయుటకును, బ్రిటీషుప్రభుత్వమునెడ తమ రాజధక్తిని తెలియజేయుటకును నిర్ణయించుకొనిరను లాహోరు పౌరుల మహాసభయొకటి జరిగినది. ఆ సభకు సభనలంకరించిరి. సర్. పి. సి. చటర్జీ గారు రాగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. దొరతనము వారి ప్రామిసునోట్లను నిరసించి మారుకొనక ఓషికతోనుండుట వలన జనులు తమ రాజధక్తిని కనుగొనగలరని ఉపన్యాసములు నెలవిచ్చిరి.

బొంబాయి.

అర్చనాని వడలను పట్టుకొనుట.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—బొంబాయి కేపుల్ జన్మనీ వారి స్త్రీమహాకటి యున్నది. దీనినివారు కేపు ఆధికారులు వెళ్లి కేపును. నావికులను తీసికొనివచ్చి స్త్రీమనుషుల పట్టుకొనిరి. నేడు మరియొక స్త్రీమనుషుల కేపుకు వచ్చిరి. దానినికూడ ఆధికారులు పట్టుకొనిరి. కొన్ని రోజులక్రింద మరెండు జర్మన్ స్త్రీమనుషులు గోవాకు పారిపోయినవి. వీనిలోను ప్రస్తుతము పట్టువడిన రెంటిలోనుకూడ ఆంగ్లేయ, భారతీయ కంపెనీలకు పంపిన సరకులున్నవి. ఆమెరికానుండి పంపిన సరకులకూడ వీనిలో నున్నవి. ఈసరకు లెవరిది వానికిప్పించుటకై ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. నూటయేబది కంపెనీలవారి సరకులు రిపాని డెల్వర్స్ స్త్రీమనుషులలో నుండినట్లు కనుపడుచున్నవి.

మెయిలు స్త్రీమనుషులు.

కడచినకుక్రవారము కొలంబోనా మేయలకు వెళ్లవలసిన మెస్సేజేసు అను ఫ్రెంచివారి మెయిలు స్త్రీమనుషులకు ఇక్కడ వడియున్నది.

కలకత్తా సభ.

బిషిపచంద్రపాలుగారి ఉపన్యాసము.

కలకత్తా ఆగస్టు 9:—నేటిసాయంత్రము కాలేజి చాతులో బిషిపచంద్రపాలుగారు “ప్రస్తుత సందర్భస్థితిలో మన కర్తవ్యము” విషయమునుగూర్చి విద్యార్థులకు ఉపన్యసించిరి. సభకు చాలమంది విద్యార్థులువచ్చిరి. వారి ఉపన్యాస సారాంశమునందు దెలుపుచున్నాము:—నేను జాతీయవాదియైనందున, ప్రస్తుత సందర్భావస్థలో హిందూదేశీయుల కర్తవ్యమేమి. అను విషయమును చర్చించెదననిచెప్పి పాలుగారు ఇట్లు నడిచిరి:—ముందు జాతులుగలవు. జాతులకు మన మానవకోటి కలదు. మానవకోటికన్న జాతి చిన్నది. జాతులు మానవకోటికి ఆవయవములవంటివి. కాబట్టి ఒక్కజాతికి నష్టము కలుగుపక్షమున మానవకోటికంతకును కలుగును. ఈయంధము పూర్తియైనతరువాత యూరోపుఖండములో శాంతి సీరముగ నిలచును. యంధము పూర్తియైనతరువాత శాంతిసాధనకు జపాను కూడ ప్రయత్నించును. కాబట్టి ఈయంధము పూర్తియైన వెంటనే ఆసియాఖండముకూడ శాంతినిఅనుభవించును. యూరోపుఖండములోని యంధమువలన హిందూదేశపు పెద్దపట్టణములలోనున్న మిల్లులు మూసివేయుపక్షమున, వెస్ట్ వేల్ కూలీలకు పనిపాటలు లేక నిర్లక్ష్యముగ తిరుగుచుందురు. పని లేకపోవుటవలన వారికి తినుటకు తిండిలేక నానావాధలు పడుదురు. ఈ సమయములో పట్టణములందు గండ్రగోళము జరుగగలదేయుటకును, అన్నములేక బాధపడు కూలీలకు సాహాయ్యము చేయుటకును, పోలీసుపనులు చేయుటకును విద్యార్థులందరు వాలంటీరులుగ ఏర్పడవలయును.

స్త్రీల రాజభక్తి.

విజయనగరము ఆగస్టు 10:—విజయనగరము పుహారాణి గార్ రీడింగ్ టెల్ గ్రామును పుత్రికలకు బంపిరి:—విరోపామహా సంగ్రామములో ఇంగ్లాండుకూడ జోక్యముకలుగ జేసికొనినది. హిందూదేశము నందలి పురుషులందరును రాజభక్తిని జూపుచున్నారు. ఊలాగుననే స్త్రీలుకూడ తమరాజభక్తిని ప్రకటించుట ధర్మము. “స్త్రీల రాజభక్తి సంఘము” అను సంఘము నొకదానిని స్థాపించి ఆవసరమగు పక్షమున దొరతనమువారికి తాముచేయగల సాహాయ్యమును చేయవలయునని నాయభిప్రాయము. నాయభిప్రాయమును హిందూదేశమునందలి స్త్రీలందరును అంగీకరించి, వెంటనేసభలు జనిపవలయునని కోరుచున్నారు. 12 వ తారీఖు బుధవారమునాడు విజయనగరము నందలి స్త్రీలు ఫూల్ భాగ్ లో సభకూడుదురు.

బొంబాయి నర్తకుని మరణము.

బొంబాయి ఆగస్టు 8:—అహమదుభాయి హాబిభాయి అనే ప్రసిద్ధి వడసిన ఖోజానర్తకులు నిన్న మండవీలోనున్న తమస్థానమునందు మృతి జేరిరి. వీరు బొంబాయి బ్యాంకు డైరెక్టులుగ చాలకాలము నడిచియున్నారు. అనేక సంవత్సరములు వైరుమనుగ నుండిరి. వీరికి మువ్వరమారమి 75 సంవత్సరములండినను యింకను తాత్వ నిమగ్నులై పనిచేయుచుండిరి. వీరికి కోశమునకు సంబంధించిన విషయములలోమంచి యనుభవము కలదు. ఈ విషయములలో వీరి యభిప్రాయములు చాలామార్లు ఖ్యాతము. పరిగణించ బడుచుండెను.

హాజి యాత్రకులు.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—టర్నరు మారిననుకంపెనీవారి ఖుస్రాయి అనుస్త్రీమనుషు 310 మంది పురుషులతోను, 110 మంది స్త్రీలతోను, 9 మంది బాలురతోను, 8 గురు బాలికలతోను, ఒకపసిష్టిల్లతోను నేడు జడ్డాకేపుకు బయలుదేరినది. నూయజు మీడుగ ప్రయాణముచేయుట చేయకరముగావలసిన కేపును, ఆహారపదార్థముల ధరలును తెలిపివుచ్చును. ఈ కంపెనీ వారి నూరానియను మరయొక స్త్రీమనుషు 18 వ తేదీ ప్రాంతముల బయలుదేరును.

ఆహారపదార్థముల ధరలుతగ్గుట.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—కేనివారమునాడు బొంబాయి గవర్నరుగారు బజారుకువెళ్లి సంగతి సందర్శములను విచారిం చిరి. వీరి రాకవలన నిటీవల వృద్ధిచేయబడిన ధరలు తగ్గిపోయినవి. పంచదార 18 నుండి 14 రూపాయలకు తగ్గింపబడినది. యంధము ప్రాగంధముగలటకు పూర్వముండిన దానికంటె 8 రూపాలు తగ్గినది. ధరలు పొచ్చింపబడిన విషయమై తమకేమియు తెలియదనియు, దీనిసంతయు టోకు వత్తులు చేసిననియు, చిల్లరవత్తులు చెప్పుచున్నారు.

మెయిలు స్త్రీమనుషు.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—నీ. అండుట కంపెనీవారి “కలెండోరియా” అనుమెయిలు స్త్రీమనుషు పీఠుటచాలను తీసి కొని నిన్న సాయంత్రము బొంబాయిలో బయలుదేరవలసి యుండెను. కరాచీనుండి రావలసినట పాలువచ్చినను ఏకాణమువలననో బయలుదేరలేదు. రావలసిన టపాలన్నియు వచ్చినవి. ప్రయాణికులందరును కలెండోరియా” వైప్పిగారు. ఆలస్యము చేయుటకు కారణమేమో తెలియలేదు.

క్రెడిటు బ్యాంకు కేసు.

బొంబాయి ఆగస్టు 8:—క్రెడిటు బ్యాంకు మేనేజరు బాధురు మీదను ఆడిటరు మిస్ట్రీమీదను తీసికొని రాబడిన కేసులోనేడు ఫిర్యాదు పక్షపు విచారణ ముగిసినది. మిస్ట్రీ బాధురులు వ్రాసిదాఖలుచేసిన వాఙ్మూలములను ముద్దాయిపక్షపు న్యాయవాదులు కొద్దవారికి చదివి వినిపించిరి. బాధురు తన వాఙ్మూలములో నిట్లు తెలియజేసెను:—నిలన పత్రములను తయారుచేయుటలో నాకేమియు సంబంధములేదు. ఆకాంటం టుఅరకో హోయును, ఆడిటరులను తయారుచేసిన లెక్కలను బట్టియే నాకు సంగతి సందర్శములు తెలియుచుండెను. నేను నిర్దోషిని. నేను పడిపోతిని. బంధుమిత్రులు తృణించి వేసిరి. మిస్ట్రీ తనవాఙ్మూలములో నిట్లు వ్రాసిదాఖలు చేసెను:—హోనేను పోదరుల కంపెనీవారు మోటు బరలుకారని అనుమానించవలసిన కారణము నాకగపడలేదు. విరోపియు భారతీయ కంపెనీలవారికి నాయందెంతయో నమ్మకమున్నది. నేను నేరము చేయలేదు.

మెయిలు స్త్రీమనుషు.

బొంబాయి ఆగస్టు 8:—మెయిలుస్త్రీమనుషు కలెండోరియా నేటి సాయంత్రము 4-30 గంటలకు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణ మైపోయినది.

డాక్టరు పి. సి. రాయి.

లాహోరు ఆగస్టు 8:—కలకత్తా రాజధాని కళాశాల లోపండితులగుడాక్టరు పి. సి. రాయిగారిని రాబోవుశతకాల ములో కొన్ని యువస్వామను లిచ్చుటకై పంజాబు విశ్వవిద్యాలయము వారు కోరినది పంజాబీపుత్రిక వ్రాయుచున్నది. కొంత కాలము క్రిందట పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రము గురించి యిటులనే డాక్టరు జే. సి. హోసుగారు కొన్నియువస్వామను లిచ్చి యున్నారు.

లాహోరు మునిసిపాలిటీ

లాహోరు, ఆగస్టు 8:—లాహోరు, మునిసిపలు కమిటీవారిసభ నేడుజరిగినది. హెల్త్ ఆఫీసరును ఏర్పాటుచేయు విషయమై చాల చర్చజరిగి నెస్సలు నలు కమిటీవారు నిర్ణయించిన వారిపట్టికలోనుండి దొరతనమునానొకని నియమించు నిమిత్తము పంపుటకై సభ్యులలో చాలమంది నిశ్చయించిరి.

గొప్పనేత్ర వైద్యము

లాహోరు ఆగస్టు 8:—సుమ-అసిస్టెంటు మధురానాసుగారు గొప్ప నేత్రవైద్యులుకు. వీరుకంటి పోలను శస్త్రము చేయుదురు. కడచిన సంవత్సరములో వీరు 351 మందికి శస్త్రముచేసిరి. ఆక్రిందటిసంవత్సరము 2 వేలమందికి చేసినది.

రైలువే కట్టలు తెగుట

లాహులపురము ఆగస్టు 8:—కామాలియా స్టేషనుకును మరయొక స్టేషనుకు మధ్యపడన గండి మరమ్మత్తు చేయు బడి నిన్న సాయంత్రము గం 5-15 నిమిషములనుండి సురా సర ప్రయాణములు సాగుచున్నవి. కామాలియా, పిరమూలు స్టేషనుల మధ్య రైలు హార్డింగును మంచి స్థితియందులేదు. ఇందువలన మారుకోటి రోడ్డు స్టేషనునుండి బయలుదేరుచుండు పిరమూలు స్టేషను వరకు మాత్రమే పోవుచున్నవి.

కాలమానము.

సిన్ధు ఆగస్టు 9:—బురుగునీరును గుజరాతు, నందను దేశముయొక్క మధ్యప్రదేశములందును బలపడి పడమటను వాయుభారములో కలిగిన మాన్యులన ముట్టెకొండలలో చాల వర్షముకురిగినది. లోయరుబర్యా, సుయక్త రాష్ట్రముల పడమటను, రాజపుత్ర సాముయొక్క పడమటను, మధ్య హిందూదేశము, ద్వీపకల్పముయొక్క పడమటితీరమునను, హైదరాబాదు, చెన్నపురి దక్కనులోను సర్వప్రవర్షము కురియుచున్నది. అస్సాము, ఒంగాళము, బీహారు, సుయక్త రాష్ట్రముల తూర్పుభాగము, పంజాబుకుత్తర తూర్పుభాగములు, పశ్చిమోత్తరవరగజాలు, హార్దిరము, మధ్యపరగజాలు, గుజరాతు బొంబాయిదక్కను, చెన్నపురి కాన్నేయభాగము చెన్నపురితీరపు టుత్తరభాగములలోను అక్కడక్కడవర్షించుచున్నది. అష్టరుబర్యా, చోటానాగపురము, బెలూచిస్థానము, మైసూరులలో కొన్ని స్థలములవరకు.

సూచన:—అంత విశేషమైన మాల్వేయియుకలుగను

వృత్తాంత లేఖలు

బొడ్డసాను వార్తలు.

పోలీసువారు పంచాయితీకి రాకుండుట. బొడ్డసాను ఆగస్టు 6:—మాయూరికి తూర్పున నొక బావికలదు. ఆ బావిని ఒకేమముగా మోటనిమిత్తము ఉచయోగపఱచుకొనుచున్నారు. ఇక్కడ నుమాన, పది పదు వైదు రోజులనుండి వర్షము అధికముగా కురియుటచేత ఆ బావికి మోటతోలుకొనుమిత్త మేర్పఱచిన గొయ్యి అంతయు వర్షముచేతనిండి పెద్దవానలకు గొమ్ములలోతు వచ్చుచుండెను. కడచిన నెల 25 వ తేదీ సాయంత్రము 2 గంటలకు ఆమోట గొయ్యిలో నిద్దరు చిన్నపిల్లలు నిస్కారణముగా ఆకాలపుత్యపువాత బడినవి విన్నవించుటకెంతయు విచారముగా నున్నది. ఇది యిట్లుండుగా పోలీసువారురానిది శవములను తీసికొనివెట్టుటకు వీలులేదని ముఠము కరగములు ఆపినారు. ఏ కారణము వలననోకాని పోలీసువారు కృపాకటాక్షమును వారివై ప్రసరింపజేయక తుదకు 27 తేదీ ప్రాద్దుర దయచేసిరి. వీరు రెండురోజులవరకు రాకపోవుటచేత శవములు నిలన యుండవలసివచ్చెను. పిల్లల తల్లిదండ్రులు పిల్లల యెరుటబడి నిద్రాహారములేక మిలిలేని దుఃఖము ననుభవించిరి. ఈ సంగతినివై అధికారులు విచారించ నేనుచున్నారు.

రాయపూచీవార్తలు

మల్లెవానసహాయము

రాయపూచీ ఆగస్టు 3:—ఈగ్రామములకు అష్టవషాదు కృష్ణారదివెల్లుకలు వెట్టి చాలావఱు కలుగజేయుచుండును. లోగడనూరు సంవత్సరములనుండి వచ్చినవరదలలో 1903 సంవత్సరములో వచ్చినవెల్లుర మొదటిదనియు, నివృణు వచ్చింది రెండవదనియు, నిక్కడివృష్టులు చెప్పుచున్నారు. ఈవెల్లువ 23 వ తేదీనుండి స్థరా మొదటిది 30 వ తేదీ నుండి తియుట ప్రారంభించినది. ఇచ్చట 800 ఇండ్లవరకు పడిపోయివి. ఈవెల్లువకు సుమారు మల్లెలవరారు కృష్ణపాదరుల సాహాయ్యము లేనియెడల నీగ్రామప్రజలు చాలకష్టముల పాలుగావలసి యుండును. ఇచ్చట రోటుకూడలేదు. వీరు నావ నొకదానిని తెప్పించినినినాద ప్రతియింటికివెట్టి మనుష్యులవెచ్చి వానియిండ్లనుండును, వారశ్శవండును నిప్పి అన్నములేనివానికి అన్నమును, ధాన్యముకావలసినవానికి ధాన్యమును కొందరికిగుడ్డలును విచ్చిచ్చి చి. మరికొందఱ బాలురకు అన్నశస్త్రములిచ్చి ఉచితముగా విద్యవెప్పించుచున్నారు. కొన్ని విద్యాలయములకు శాశ్వతదానము లొసంగిరి.

పితాపురము వార్తలు.

(ఒక విలేఖను యొద్దనుండి.)

కాలమానము.

వారము పనిరోజులనుండి మూగ్రామ కార్మికులకు తీవ్రముగా కష్టములు కలుగుచున్నది. రాత్రులందు వాన విశేషముగా కురియుచున్నది. కలరా మొలకెత్తుచున్నది. వీధులు పాగుగ లేవు. యూనియనువారు శ్రద్ధతీసికొనుచున్నట్లు కనిపించుట లేదు.

పితాపురము ఆగస్టు 5:—మొన్నటి ఒకటవ తారీఖు తేదినారము నాడు శ్రీ చెలికాని ధర్మారావుగారు ఇంగ్లాండు నుండి తిరిగి పితాపురమునకు వచ్చిరి. ఈయన బారిష్టరు పరీక్ష యందలం. ఎ. పరీక్షయందుకు తాగులై విద్యకై పరదేశమున కేగుటలో వెలుపరాలో మొదటివాడైనాడు. చిత్రాడ వెలుపదొ నలు కొందరు ఈయనకు రైలుస్టేషనువద్ద బాండువాద్యములతో స్వాగతమిచ్చి పురపీఠం నుత్సవముతో దీసికొనివెళ్ళిరి.

విద్యాసాగరల వర్తంతి.

క్రిందటి నెల 30 వ తేదీన హైస్కూలు పాకలో ఈ శ్రవణంధ విద్యాసాగరల సాంవత్సరి కోల్పోవము జరుప బడినది. బాలు పేనుకంధ సర్కారు ఎం. ఏ. గారును, ఆదిపూడి సోమనాథ రావుగారును, సుబ్బ కృష్ణయ్యగారును ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. దివాను ప్రముఖులు సభ నలంకరించి యుండిరి.

శ్రీ సమాజము.

పితాపుర శ్రీ సమాజము వారుగా పనిచేయు సమ కట్టినది. సమాజభవనమున కేగి విద్యనేర్చుకొనువారికి రాను పోను బండిఖర్చులు శ్రీరాణివాకే భరించు చున్నారు. గావున నీతిరుణమున పురశ్రీలు వినియోగించుకొన్న మేలగును.

ఇతర సంకతులు.

ఉండూరు దివాణము వారికిని, పితాపురము ఎస్టేటు వారికిని రాబోవు పిల్లలదావా కాకుండా క్రిమినలు కేసులు దీక్షతో నడుగుచున్నవి.

శ్రీ రాజానాథ మహారాజ శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీ నర సింహారావు పంతులుగారికి మరల నువ్వోగ మిచ్చినారు.

మదనపల్లె వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖను యొద్దనుండి.)

మదనపల్లె కోటిరెడ్డిగారు

మదనపల్లె ఆగస్టు 7:—శ్రీయుర కోటిరెడ్డి డి. ఏ., డి. సి. ఎల్., ఎల్., డి. గారు మదనపల్లెతాలూకా నాయని చెయ్య పల్లెనివాసులు. వీరు మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్ష పాస్మచేయు వరకు మదనపల్లెలో గిరిరావుగారి స్కూల్ ఆఫ్ పిలువబడు మదనపల్లె హైస్కూల్ కందు జరివి, తరువాత మదరాసు క్రైస్తవ కళాశాలయందు డి. ఏ. పరీక్షలో కృతార్థుల యి, పిమ్మట 1911 సంవత్సరము, సెప్టెంబరు నెలలో ఇంగ్లాండు దేశమునకుపోయి అచ్చట డి. సి. ఎల్., ఎల్., డి. బారిష్టరు పరీక్షలో గృతార్థులై కడచిన వారమున ఇంగ్లాండునుండి మదరాసుకువచ్చి హైకోర్టులో ఎడ్వోకేటుగా రాఖలైరి. తరువాత వారి స్వగ్రామమునకు వెడలి మాతాపితృలయ మాచిమరల దానుచదివి పాఠశాలను తన గురువులగు రా. గిరిరావుగారి మాచుటకు మదనపల్లెప రీ తేది సాయంకాలము విచ్చేసిరి. పురజనులు, హైస్కూలు బాలుకును, కోటిరెడ్డిగారిని సన్మానించిరి. ఈ సభకు శ్రీయుర కే. సుబ్బారెడ్డి, బారిష్టర్, గారు ఆధ్యక్షతను వహించిరి. రా. గిరిరావుగారు శ్రీయుర రెడ్డిగారి చర్యలను తెలుపుచు వారి గౌరవతీయములను కొనియాడిరి. తరువాత యస్. యస్. వెంకట రావుగారు తాను కోటిరెడ్డిగారితో హైస్కూలులో చదివిన వాతనయియు, వారికి పరమేశ్వరదేవు శ్రీకృష్ణుడు ఆయుగదోష్టముల నిచ్చి కొప్పవదలికి వచ్చు ట్లుగా చేయవలయుననియు ప్రార్థించిరి. తరువాత కోటిరెడ్డి గారు చదువుచున్న కాలములో రెడ్డిగారికంటే హైస్కూలులో చదువుచున్న శ్రీ. యం. రామారావుగారు హైస్కూల్లో చది వియున్న చాలక పక్షమున కొన్ని మాటలచెప్పిరి. రా. శేష గిరిరావుగారు మదనపల్లె పురజనుల పక్షమున రెడ్డిగారిని సన్మానించిరి. శ్రీయుర కోటిరెడ్డిగారు తన్ను గౌరవించినందుకు మిక్కిలి సంతోషపడుచు. తాను విశేషముగా చెప్పటకు అనకాశములేదనియు, మరల కొద్దిరోజులలోపలనే తిరిగివచ్చి ఇంగ్లాండుదేశపు విషయములను చెప్ప వనియు వెలవిచ్చిరి. తరువాత సభాధ్యక్షులగు బారిష్టర్

సుబ్బారెడ్డిగారు కోటిరెడ్డిగారిని ఎనిమిది సంవత్సరముల నుండి తామెరుగుదు మనియు అక్కడచేరియున్న బాలురు రెడ్డిగారిని మార్గదర్శకులుగా చేసికొనవలయుననియు నడిచిరి.

ఆవల నీ సభను చేర్చిన రా. బి. జయరంగరావుగారు సభాధ్యక్షులగు సుబ్బారెడ్డిగారు సభ నలంకరించినందుకు వంద నములు చేయుచు, కోటిరెడ్డిగారు ఈ స్కూలుకువచ్చి, తమ ప్రేమాభివృద్ధియును చూపినందుకు మిక్కిలి ఆనందించుచు సభ నలంకరించిన వారందరికిని వందనములుచెప్పిరి. ఆవల సభ ముగింపబడినది.

విశాఖపట్టణము వార్తలు.

ఉద్యోగస్థుల మార్పులు.

విశాఖపట్టణము ఆగస్టు 5:—మా హుజూరు శిరస్తా దారు కోటి వెంకటరమణయ్యపంతులుగారు డెప్యూటీ కలక్టరుగ నియమింపబడినందునకు పురజనులందరు చాల సంతసించు చున్నారు. ఈయన తండ్రిగారిగు శ్రీ పురుషోత్తమపంతులుగారి హోదాయందు కీర్తిసంపాదించినటుల వీరుగూడ యశస్సు సంపాదించ ప్రయత్నింతురని తలచుచున్నాము.

ఎలమంచిలి తహసీల్దారు చావతి చలపతిరావుపంతులు గారు ఇక్కడ శిరస్తాదారుగారుగన, ప్రస్తుతము విజయనగరము డిప్టీ తహసీలుదారుగనున్న వెండేల గురమూరినాయుడుగారు ఎలమంచిలి తహసీల్దారుగను, విశాఖపట్టణము డిప్టీ తహసీలు దారు మల్లవరపు సన్యాసిరాజుపంతులుగారు విజయనగరమున కును ప్రస్తుతము ఇక్కడ హెడ్ ఆకౌంటెంటుగానున్న కాదంబరి చినకంఠయ్యపంతులుగారు విశాఖపట్టణపు డెప్యూటీ తహసీల్దారుగను నియమింపబడినారు. మా జిల్లా జడ్జిగారిగు ఎ. యల్. హానీదార్ గారు ఛెన్నపురి హైకోర్టుజడ్జిగా నియ మింపబడి అచటికి విచ్చేసిరిని తెలుపుటకు మే మెంతయు సంత సించుచున్నాము. జాక్సనుదొరగారు ఇక్కడ జడ్జిగా నియమింపబడి చార్జీ తీసికొనిరి.

ఈమార్పులకేమిగాని మరియొకచిక్తైనమార్పుజరిగినది. తెలుగు రైయని వారొకరు మాయూరు సబ్ జడ్జిస్టామునకు నియమింప బడిరి. సాధారణముగా ఇక్కడి దస్తావేజులన్నియు తెలుగుననే వ్రాయబడును. కోర్టులో సాక్ష్య మియవలసిన వారిలో నూటికి తొంబదిపాళ్లు తెలుగుతప్ప మరొకభాష రాని వారుండరు. ఇట్టిస్థితిలో తెలుగురాని వారిని సబ్ జడ్జిగా నియమించుట బహు ఆశ్చర్యకరముగా నున్నది.

విద్యావిషయము.

స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగా రయన సి. రామస్వామిదొర గారు నెలవు తీసికొనినందున ఎ. సి. ప్రభుత్వోపాధ అధ్యక్ష గారు ఇక్కడ ఇన్ స్పెక్టరుగా దయచేయుదురని వినుచు న్నాము. ఈయన కొంతకాలము క్రిందట నీపనిచేసి యున్న వారగుటచేత మాకు తెలిసినవారు దయచేయుచున్నారని సంత సించు చున్నాము.

మ్యునిసిపాలిటీ.

మామ్యునిసిపల్ సెక్రటరీగారు బలిజపల్లి రామకృష్ణ శాస్త్రిగా గీయుద్యోగములో ప్రవేశించి ఒకసంవత్సరము పూర్తి అయినను ఉద్యోగము స్థిరపడక ఇంకొక సంవత్సరము కూడ ప్రాజేవనరుగా పనిచేయవలసి వచ్చినది. వీరిచాక క్యము ఒక పన్నులు వసూలు చేయుటలోనే కాక పట్టణపారి శుద్ధతయందుకూడ కనుపరచిన వాగుండును పట్టణపారిశుద్ధత వాగులేనట్లు పురజను లనుకొనుచున్నారు.

రాజకీయములు.

కడచిన మామండల సభలోని తీర్మానములను తత్స భాధ్యక్షులగు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారు శ్రీ కలక్టరుగారికి పంపించిరి. కలక్టరుగారిగు హాన్ డొరగా రాసభ జరుగు సమయములో మర్యాద కమానులోనుండుటచే తాము స్వయముగ సభకు రాజాలనందుకు వగచుచు అప్పుడు బాబు వ్రాసి ఇప్పుడు తమకు పంపబడిన తీర్మానములవై తమ ఆభి ప్రాయములను తెలియ పరచుచుతీరాజుగారికి కలక్టరు హాన్ డా తో ఒకావిప్రసాది. ఇట్టి విమర్శనము ఇతర జిల్లాకలక్టరులు జరుపుచున్నట్లు ఎన్నడను వినియుండలేదు. శ్రీహాన్ డొర గారు త్రొక్కిన యీ నూతనమాన్ద మవలించిచి ప్రజల కష్ట సుఖముల నరయచు వారితో కలసిమెలసియుండుటలన పాలకులకును, పాలితులకును, ఎన్నటికిని పారహచ్చెములులేక ఆశ్చర్యమైతి దిదిదిన మభివృద్ధిచెంది, దేశమునకు మిక్కిలి తేమము కలిగించువని నొక్కి చెప్పవచ్చును.

అమలాపురం వార్తలు.

స్వకీయ విలేఖను యొద్దనుండి.

అమలాపురం ఆగస్టు 7 తేది:— చాలికాపాఠశాల ఈ నెల 2 తేది ఆదివారముదయమున నేడు గంటలకు దొరతన మువారి చాలికాపాఠశాల భవనముందు చాలికలకు బహుమ తుల నొసంగుట కొకసభ సమావేశమాయెను. కోటనగసిం హంపంతులుగారు సభాధ్యక్షుత వహించిరి. పురప్రముఖులు చాలమంది సభనలంకరించిరి. చాలికలందరు నమూల్యాభరణ భూషితలై నిర్మలాంబరముల ధరించి దరహాసవికసిత ముఖ చంద్రికలతో భవనమున కేతించి యుచిరితీరి నాసీనలయి యుండిరి నిరామయుండగు భగవంతునియొక్కయు, తదప రావతారమో యన సర్వసద్గుణగరిష్ఠు డయి సర్వజ్ఞుడయిన జార్జి సార్వభౌమునియొక్కయు స్తుతిపాఠము లగు ముద్దుపాటలతో సభప్రారంభమయ్యెను. అటుపిమ్మట సాంధ్రభాష యందసమాన గౌరవముగలిగి గ్రంథరచనచే గీర్తివహించినపాఠెపు గోపాలంగారి నాలవపుత్రిక సరస్వతియనునామె మృదు మధురవాక్యముల శ్రీవిద్యాభ్యాసమునుగురించి యొకవ్యాసముః జదివినది. తరువాత పురాణప్రసిద్ధమై భార్యాభక్తుల యనోద్యోగ యవ్యాజ గాధానురాగమును నూచించు సావిత్రి నాటకము చాలికలచే మిగుల మనోహరముగఁ బ్రదర్శింపబడి నది. కోటలము, గానము, మొదలగు వివేదములచే నాదినము తొమ్మిది గంటలవరకును చాలికలు సభ్యుల నానంద సాగర మున నోలలాడించిరి. అంత జయధ్వానములతో సభాధ్యక్షుడు లేచి మొదట హూణభాషతోను పిమ్మటసాంధ్రంబునను శ్రీ విద్యనుగురించి ప్రసంగించిరి. ఆవిషయమున పంతులవారియభి ప్రాయములలో కొన్ని వివాదాంశములున్నను వారు కొంత వరకు శ్రీలకు విద్యగఱపుట ముఖ్యమనియే వక్కాణించిరి. వక్ష్మము శేషములందువలె వన హిందూశ్రీలకు విశేషవిద్య యనవసరమవి గూడ నుడిచిరి. మిగుల శ్రద్ధాభివృద్ధి జ్ఞానము సంపాదించి తమతమ భావికాలములఁ బిల్లలవృద్ధి కనుగొనుచుం డుడని చాలికల హెచ్చరించిరి. సభాధ్యక్షునిచే చాలికలకు సక్రమముగ బహుమతు లొసంగబడినవి. చాలికల మంగళ గానములతో నాటిసభ జయప్రథముగ ముగింపబడియెను.

పరపతిసంఘము.

అమలాపురం 'కో ఆపరేటివ్ బౌండ్స్' అనుపేర కొన్నిరోజుల క్రిందట నొకపరపతిసంఘ మేర్పాటు కాబడి పరపతిసంఘముల యస్థిపైటు రిజిస్ట్రార్ గువారిచే రిజిస్టరుచేయ బడినది. దీనికి మూలధనము రు 10,000 గను, వాటా ఒకటికి ర రూపాయలచొప్పున 2,000 వాటాలుగను నుండుటకును అనసర మైన వ్యవసాయదాన్లును కొద్దిజీతములుగల గుమాస్తాలు మొ దలగు నుద్యోగస్థులకును స్వల్పపునడ్డికి బర్లెచ్చుచుండుటాయు దిని యుద్దేశ్యములు. దీనికి శ్రీచాళేపు వేంకటసూర్య గోపాలం గారు ప్రెసిడెంటుగను శ్రీచాళి లక్ష్మీవారాయణ డి. యే. డి. యల్. గారు కార్యదర్శిగను, ఆ కెల్ల సుబ్బారా యుడుగారు సహాయకార్యదర్శిగను, ఇరటూరి అచ్యున్న, వాడేపు రామమూర్తి, కార్పళ్ల వీరయ్యనాయకు, అయ్యంకి వెంకటసుబ్బాగార్లు డైరెక్టరులుగను, నుండుట కేర్పాటు కాబడినది. చాలమంది మెంబర్లుచేరి వాటాలనుబుచ్చుకొన్నారు. కొంతమంది ధనము నీసంఘమువారియొద్ద డిపోజిటు చేయు చుండుటకును సంగీకరించిరి.

గోదావరిదేవి వరదలు.

రాజమహేంద్రవరమున గోదావరీ ప్రవాహము సధిక వేగముగ నున్నది. ఆన కట్టవై 17 అడుగులయెత్తున నీరు ప్రవహించుచున్నదట. డెల్టాకాలనులలో నీరు పుష్కలముగ నున్నది. వర్షములను మెండుగ గురియుచున్నవి. ఇందుచే గట్లుతెగి నీరు గ్రామముల ముంచి వేయనని బ్రజలు భీతిల్లు చున్నారు.

వంత.

మాపురమందున్న బోర్డువారి యున్నతపాఠశాలలో సహా యోధాధ్యాయుడుగానుండిరి తనికెళ్లశరభయ్యగారు యొక్క డిగ్రీ పోయి వెక్కుడినను లభ్యశ్రుతియందుండి యీనడును పిచ్చివానివలె కాకినాడవీధుల దిరుగుచున్నారట. వారిబంధు వులువారింగొనివచ్చి తగిన చికిత్సచేయింప నూహించుచున్నారు.

THE EUROPEAN CONFLAGRATION.

BATTLE OF ALTKIRCH; A COMPLETE ROUTE OF THE GERMANS.

OCCUPATION OF MULHAUSEN; FRENCH PENETRATION INTO GERMANY.

Luxemburg Evacuated; Alsace-Lorraine Enthusiastic for France.

SERVIAN AND RUSSIAN VICTORIES.

MAHARANI OF VIZIANACRAM'S ENTHUSIASTIC MESSAGE.

(REUTERS' AGENCY).

To-day's news brings a sigh of relief amidst carnage in so far as the gallant Belgian is allowed some little rest though he is still said to be holding out in the invested Liege forts France has fairly advanced and taken the field on behalf of Belgium. The French cavalry has marched past Brussels and success has attended the arms of France elsewhere. From Reuters' description a somewhat tough battle seems to have been fought at Altkirch on the South-west border of Alsace-Lorraine. It ended in a complete rout of the Germans who were pursued till darkness overtook the scene. The French have also occupied Mulhausen an important town in the heart of southern Alsace. Alsations are all for France and probably it will not be long before they make a common cause with her. Germany has vacated Luxemburg. She has also lost in her tug with Russia and allowed the latter to win in an engagement near Eydkuhnen an important town on the route between Berlin and St. Petersburg. Austria has fared no better. She has not only left the Servian frontier but has actually deserted her own Sanjak and Nova Bazaar frontiers. Servia has actually occupied Vishegrad on the borders of Bosnia probably 50 miles from Sarajevo. There is not much to chronicle in the fight between Germany and England except that England is quietly gaining support—moral and physical every day from every quarter of the world even an enthusiastic sympathy from Indian women like the Maharani of Vizianagar while Germany is still at the folly of bullying. To-day's Reuters bring her imbecile threat to the indomitably courageous Belgian.

Attacking Force at Liege.

LONDON, August 8—(12 25 P. M.)—The attacking force at Liege consisted of the German third army is General Emmich commanding.

The Belgium King's Stirring Message.

The King of Belgians has issued a stirring message to the troops. He says all Liege has done honour to the army. "You are the advance guard in a titanic struggle. We await the French to match to victory".

French Cavalry East of Liege

PARIS—The Cavalry has made a rapid advance east of Liege.

German Ex-Chancellor Blatant.

BERLIN—In a manifesto Prince Von Buelow, Ex-Chancellor, says—"Even if the world were filled with devils, Germans would maintain their place in the sun".

Legion D'Honor

BRUSSELS—"France has decorated Liege with a legion D'honneur, "Lusitania, sends a wireless message saying "All is well."

Feverish Haste of German Fleet

ST. PETERSBURG—German fleet of twelve battleships old type, and numbers of torpedo boats and cruisers, is mobilising with feverish haste at Koenigsberg and Danzig.

Togo Land Surrenders to England.

British forces, on the Gold Coast, under instructions from Mr. Harcourt have seized Lome in German Togo Land without resistance and South Togo Land from upto 120 Kilometres north from coast. Surrenders were simultaneous.

[Togoland is a German possession in West Africa on the coast between French and British possessions. This piece of land was acquired by Germany in 1884.]

July Trade Statistic

Decreases in imports during July amounted to £ 239 980 and in exports to £ 275,882.

Austrian Minister Gets His Passport

LONDON, August 8 (4-55 P. M.)—Montenegro has handed his passports to the Austrian Minister.

FINANCIAL SITUATION

Advance of Silver

LONDON, August 8.—(4-55 P. M.) Silver has advanced a penny on Government buying.

Gold Influx

Gold influx to-day amounted to £ 747,000.

Vessels Waiting at Gibraltar

GIBRALTAR—Fifty vessels homeward and outward bound, many of them liners, including one Orient and one P. and O. are waiting here.

MONTENEGRO.

Austrian Prime Minister's Speech

LONDON, August 8—(4-55 P. M.)—MELBOURNE.—Mr. Cook, the Australian Prime Minister, in a statement of the people of Australia says—"We must see this through at whatever difficulty and whatever cost. We must preserve the great fabric of British freedom. Remember we are Britons."

The Prince of Wales Fund

LONDON, August 9—(5-40 A. M.)—The Duke of Westminster has given fifteen thousand sterling to the Prince of Wales fund. The donation of eighteen thousand announced yesterday was made by Grenadier Guards and not by Life Guards.

Servian Successes.

According to a telegram of yesterday's date from Nish, Austrians have evacuated Visegrad and the frontier of Sanjak of Novi Bazar and Servian troops have occupied Visegrad.

[Visegrad is an outpost on the frontier of Bosnia].

European Reservists in America

NEW YORK—Five thousand five hundred Germans ten thousand Austrians and hundred of Dutch Reservists, who have been unable to secure passages to Europe have been ordered to return to their homes in the united States and await instructions.

SWEDEN AND NORWAY

Mutual Understanding

Sweden and Norway have made a mutual declaration of neutrality and pledged themselves not to fight against each other in the present war.

German Losses in Russia.

ST. PETERSBURG.—It is officially announced here that the Germans lost a hundred men killed in two days ago near Eydetkuhnen.

[Eydetkuhnen is an important German town on the high road between Berlin and St. Petersburg].

The Tsar on Slav Union

The Tsar solemnly received the Council of Empire and the Duma in audience at the Winter Palace. In his speech the Tsar said that the hurricane of patriotism in Russia assured a happy conclusion of the war and he saw with joy that the union of Slavs with Russia was progressing.

German Threats to Belgium.

(12-40 P. M.)—BRUSSELS—The army awaited the night attack yesterday but all was quiet at two o'clock this morning Germany has sent an arrogant telegram at Belgium threatening reprisals in future.

BATTLE OF ALTKIRCH.

French Success and German Route.

LONDON, August 9—(12-55 P. M.)—PARIS—An official statement issued here says that the pluck displayed by the French troops at Altkirch was astounding. It was specially marked during the furious rush which preceded the capture of the German entrenchments and in other

bayonet charges which resulted in the rout of the enemy who abandoned their second line of works without resistance. Dragoons instantly started to pursue the German and continued until darkness fell. At dawn the French again advanced occupying the German earthworks.

[Altkirch is a place of some importance near the south west frontier of Alsace—Lorraine. Mulhausen is further inland half way between the French border and the German State of Baden.]

Alsations Greet the French.

Alsations everywhere greeted the French rapturously.

Mulhausen Occupied.

In less than an hour Mulhausen was occupied and the French cavalry traversing the streets at full gallop swept the German rear-guard.

French Entry into North Togoland

LONDON, August 9—(5-5 P. M.)—It is officially announced that the French have entered the North Togoland.

Concentration of Turks in Bulgarian Territory

ATHENS—The Turks are concentrating in the Bulgarian territory near Deleagatchi.

Servian Passports to German Minister.

SERBIA—Has handed the German Minister his passports.

EXCELLENT POSITION OF BELGIAN ARMY

The King's Review.

BRUSSELS—The army is in an excellent position. The King has reviewed the brigades which participated in the defence of Liege.

THE FRENCH ADVANCE

German Evacuation of Luxemburg

The Germans have evacuated Luxemburg owing to the French advance.

French Troops Pass Brussels

The French troop-trains passed Brussels last night.

Liege Invested but Forts Holding Out.

It is officially admitted that Liege is invested but all the forts are holding out.

A GERMAN SUBMARINE ATTACK

On a British Cruiser Squadron

LONDON, August 10—(1-5 A. M.)—The Admiralty announces that German Submarines yesterday attacked one of the cruiser squadrons of the main fleet.

No British Ship Damaged.

None of His Majesty's ships was damaged.

A German Submarine Sunk

One of the enemy's submarines was sunk.

TELEGRAMS.

INDIA AND THE WAR.

(Associated Press Agency.)

The Anglo-Indian Association.

Registration of Volunteers Resolved.

ALLAHABAD, August 8—At an emergent meeting of the local Anglo-Indian Association it was resolved to open a provisional register of Anglo-Indians who are prepared to volunteer for active service, should Mr. Abbot's offer be accepted by the Government.

A Register for Nurses.

Another register is also being opened for Anglo-Indian women willing to go out as nurses during the war.

Poor Men's Bread Protected.

BOMBAY, August 8—It was announced by beat of drums that those who made unfair demand of prices from poor people would be prosecuted and fined.

Steam Navigation Resumed

CALCUTTA, August 8—The Harrison Line agents have instructed to-day to despatch steamers and resume bookings.

Co-operation of the Gaikwar

BOMBAY, August 8—The Gaikwar of Baroda has made an offer placing his personal service and the whole resources of the State at Government's disposal.

LAHORE.

Loyalty of Punjabis.

LAHORE, August 8—A well attended public meeting of the citizens of Lahore was held this evening in the Town Hall under the presidency of Sir P. C. Chatterjee to assure the Government of the loyalty of the Punjabis and their devotion to the Empire during the war. The speaker advised the people that they could best show the loyalty by forbearing from depreciating their Government promissory notes into silver and gold.

Prayers in Churches.

RANGOON, August 9—In all the churches to-day prayers for intercession in the present situation were said and a reference was made to the subject of war.

THE WAR AND ENGLAND.

Lieut Governor of Burma on the Situation

RANGOON, August 9—The Lieut. Governor at the close of his reply to an address by the Bassein Municipality, presented to him on the occasion of his visit on Thursday, said that the affairs mentioned in their address and in his reply have been blunted by the news that Europe was in the throes of a great war and that it was not unlikely that England would also be drawn into it. In the situation there were three outstanding facts (1) that England had made the most whole-hearted efforts to preserve the peace of Europe, (2) that she had been guided by good faith and had a clear conscience (3) and that the English Empire was united in heart and was in complete readiness for any emergency. They might therefore rest in confidence, but they could not forget that any war, whether our own or of other nations, must entail sufferings on millions of people and dislocate the trade and commerce throughout the world. "May peace be soon restored."

NEWS PAPERS RECEIVING SIMLA TELEGRAMS.

A Free Copy to the Deputy Chief Censor.

SIMLA, August 9—It is notified that a copy of every newspaper receiving the Simla telegrams must now be posted free of charge daily addressed to the Deputy Chief Censor, Army Headquarters Simla.

Calcutta.

Mr. BEPIN CHUNDER PAL'S ADDRESS.

On Our Duty in the Present Crisis

CALCUTTA, August 9—This evening Mr. Bepin Chunder Pal delivered an address before a large audience of Indian students at the College Square on our duty in the present crisis.

As a Nationalist.

The speaker first considered as a nationalist their duty in the present crisis.

He said beyond nationality there was humanity.

Nationality Smaller than Humanity

Nationality was smaller than universal humanity to which every nation was a limb and any loss to a nation was a loss to the universal humanity. We thought that the effect of the war would be a settled peace in Europe.

Japan's Place in The Council of Peace.

Anticipation of Peace in Asia

He hoped Japan would have a place in the Council of Peace after the termination of war and thus the termination of war would also bring peace in Asia.

Armies of Unemployed and Boy Scout Companies

He thought in great cities of India, if mills were closed, there would be an army of the unemployed and he advised his hearers to form Boy Scout Companies to do police duty and help the unemployed by giving them relief.

Unknown Delay of Outward Mail Steamer.

BOMBAY, August 9—The P and O Mail steamer "Caledonia" which has to have left last evening with outward mails has not left the harbour till this evening though mails from Karachi arrived last evening. "Caledonia" has all her mails and passengers aboard. No information is forthcoming as to her delay.

Seizure of Hansa Liners and Boats.

With Cargo for English and British Indian Firms

A Hansa Liner is lying in the harbour. The Officers went aboard her and brought ashore the Captain and the crew. The steamer has been seized. Another Hansa Liner which sailed into the port today was also seized.

Flight of Hansa Boats to Goa

Both these ships and two other Hansa boats which fled to Goa a few days ago contain cargo for English and British Indian firms and some of it is from America.

Endeavour for Delivery of Cargo

Endeavours are being made for its delivery to the consigners.

150 Local Firms Concerned.

It appears over 150 local firms are concerned in the cargo in 'Rheinfels'.

A French Steamer Lying in the Harbour

'Messageries' French mail steamer, which was due to sail for Colombo and Noumea last Friday is still lying here.

REDUCTION IN ARTIFICIALLY RAISED PRICES.

Result of Governor's Visit to Bazar

As a result of the Governor's visit to Bazar on Saturday evening there has been a general reduction in those prices which had been artificially raised. Sugar declined from Rs 18 to Rs 14 which is 8 as below the price ruling before the war began.

The Blame Thrown on Wholesale Firms

The retail dealers declare that not they but the whole sale firms are blameworthy for the last week's rise.

Settlement of the Silver Rate.

A Tug of War between Bulls and Bears.

A serious dispute has arisen in regard to the settlement of the silver rate for the approaching settlement which is to take place on the 12th instant. It seems during the last three months the Bulls have paid heavy losses on their silver transactions from which the Bears have considerably profited. During the last three months the rate went down from Rs 79 to Rs 71 and the Bulls paid the losses according to the rates of the market. When the news of the war was received in Bombay silver went down at first but then it was realised that there would be a heavy demand for silver. The prices at once improved and reached Rs 75 on the coconut day. At that rate numerous transactions were recorded and there was a large demand for ready silver even at higher rates. This rise turned the scale in favour of the Bulls who were forced during the last three months. It seems that their difficulties are not quite over because the Bears are now determined to get out of the trouble by fixing the settlement rate at Rs. 75. The Bulls resent this as an unfair interference and decline to abide by any such decision. They contend that during the past three months they quietly paid enormous losses owing to a very heavy fall in the prices and now that their turn had come to partially recoup their losses and reap some advantage. The Bears were trying to undo them by an attempt to fix the prices at a very low figure.

Offer of Loyal Services.

From principal Cities and Communities of India

SIMLA, August 9—A Communique says—In addition to the loyal offers of assistance in troops and other resources made by all the important States of India for the defence of the British Empire, the Viceroy is daily receiving a large number of telegrams from the principal cities and communities of India assuring him of their loyalty and eagerness to serve. Similar messages are also being received from Associations of every kind all over India and from individuals throughout the Empire without distinction of class or creed.

A Loyal Address.

FROM INDIANS IN LONDON

To H. M. the King-Emperor.

Similarly His Imperial Majesty the King-Emperor has received a loyal address from Indians in London, expressing what they believe to be the prevailing feeling throughout India and their sincere desire for success of British arms. They believe the Princes and people of India will readily co-operate by placing the resources of the country at the disposal of His Majesty the King Emperor.

International Differences and Devotion to the Throne.

They desire it should be understood abroad that the difference in the time of peace in international questions disappear before the devotion of India to the throne and the union with the British nation.

FURTHER OFFERS OF ASSISTANCE.

From the Indian States

In addition to those already named wholehearted offers of assistance with all their resources have been received from Their Highnesses the Maharaja of Alwar, the Nawab of Tonk, the Begum of Bhopal, the Maharaja of Kotah, the Maharaja of Datia, the Raja of Bawani and the Rajas of Dewas (Senior) Narsingharh Dhar Ah, Kapur, and Rudlam.

Grant of Pardons to Deserters. ON CONDITION OF SURRENDER.

Approval by H. M. the King.

The following press communique has been issued—It is announced that His Majesty the King has been pleased to approve of pardons being granted to soldiers, who were in a state of desertion from the regular forces on the 5th August 1914 and who surrendered themselves in the United Kingdom on or before the 4th September 1914 or at any station abroad where there are regular forces on or before the 4th October 1914 subject to certain conditions which are contained in the proclamation issued on the matter.

Indian Ladies Loyal League.

TO ASSIST GOVERNMENT IN EMERGENCY.

A Proposal by the Rani of Vizianagram.

VIZIANAGRAM, August 10—(10 A.M.)—In view of the grave crisis in which Great Britain is involved at the present moment it is the sacred duty of the women of India to associate themselves with the outburst of local devotion that has gone forth from all parts of the British Empire. I propose that a league of Indian women under the name of the Indian ladies loyal league should be formed for the purpose of rendering such assistance to the Government in the event of an emergency as may lie within their power. I most sincerely hope as indeed I make no doubt that my proposal will meet with a ready response throughout the length and breadth of the country and that no time will be lost in the organization of meetings for the purpose of interesting ladies in the movement and securing their active co-operation.

Meeting of the Ladies of Vizianagram.

A meeting of the ladies of Vizianagram will be held at Phulbagh on Wednesday, the 12th instant.

Obituary.

Death is announced of Mrs. Wilson, wife of President of the United States.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

The Credit Bank Cases.

The Second One.

Trial of Jaffer and Mistri.

To-day the trial of Jaffer and Mistri, manager and auditor respectively of the Credit Bank, on the charge of criminal breach of trust and issuing false balance sheet, being resumed at the Criminal Sessions of the Bombay High Court. Examination of Mr. Robert Aranha, accountant of the Bank, was continued.

Robert Aranha's Evidence Continued.

Aranha told the Court that Jaffer did not approve of the manner in which the witness had prepared the accounts. Jaffer told the witness to adopt the system in use at the Sepree Bank. Jaffer then sent for Mistri and accompanied by Hasari, another employee of the Bank, went to see the late Chunilal Saraya. After the three had returned, Hasari, under instructions from Mistri, filled in the figures. The headings of the balance sheet forms were filled in by the witness but not the figures. Jaffer had warned the witness not to disobey the orders.

Suicide of Luxmani Lalita.

Hopeless State of Her Husband.

BOMBAY, August 7—Bengal's suicide mania has begun to be imitated in Gujarat also. A Surat message states—Luxmani Lalita, a Bania lady, third wife of Rao Bahadur Damodandas Brijbhuk, had committed suicide on Thursday morning by pouring kerosene oil over her saree and then setting light to it. It appears that doctors who were attending her husband, who is ill, stated that there was no hope of his recovery. Luxmani on hearing this shut herself up in a room and committed suicide. Relatives on hearing the screams rushed to save her but were unsuccessful.

The Haj Pilgrims.

Departure of Steamers.

BOMBAY, August 9.—One of Turner Morrison's steamers Khusrone, left to-day for Jeddah with 424 pilgrims—310 men, 110 women, 9 boys, 8 girls and 1 infant. As going via Suez is not advisable, the deck fares and prices of food are going up. The Arab steamer, Koweit, goes on the 10th and Sumatra on the 26th. Turner Morrison's steamer, Noorani, also goes about the 18th.

Railway Breaches.

DHARWAR, August 6—Breach has occurred at miles 20-4, 20-19 and 22-4, between Devagiri and Londa. The breaches at 20-4 mile will probably be repaired to-night and the breach at miles 20-19 and 17 by midday to-morrow. The breach at mile 22-4 is at a bridge and will take 3 or 4 days to repair. If the breaches at 20-4 and 20-19 are repaired to-morrow transhipment at the bridge will be possible. Passengers for the G. I. P. and North will travel via Gadag and Hotgi to-day. There is no injury to any passengers rolling stock and engines.

KARACHI, August 7—The Northwestern Railway 26 miles north of Kotri is breached in 12 places. The Quetta mail trains will be diverted via Hyderabad and Sukkur.

Obituary.

Thakore Sahib Harisinghji Jeshanji of Dhrol State, in Kathiawar, died on 31st July at the age of 69. He ruled the State from 1886 to 1914. During his rule many beneficent reforms were introduced in the State.

BOMBAY, August 8—Death occurred yesterday morning of Ahmedbhai Habibbhai, a well known Khoja merchant, at his Mandir residence. The Deceased was the oldest Director of the Bank of Bombay and was for several years its Chairman. Though he was nearly seventy-five years of age he led a busy and active life, was considered one of the soundest Indian Financiers and his opinion on finances was highly valued.

జాబులు

గంటూరు న్యాయనివాస సభ్యులను వారితోక ప్రశ్న అయ్యి.

గంటూరు డిప్యూటీ సర్జన్ జాబ్ గారు మీరు తరువు బాంధకయే యానుచున్నది రంతుకుప్పల నెరుకవరకు గాని రనియ్య, దానిసామ్య కాంక్ష కానిమిత్తము మీయెదుట బెట్టి నప్పుడు మీలో నొకరగు మహారాజశ్రీ పాత్రయ లత్యయ్య గారు "ఉత్తరువు బాంధక కొనుటకు కారణమేమి? అంత యవ సర మేమిచ్చినది?" అని యాక్షేపించినయ్య, యతిశాలలు నాయకుగారు వారితో నేతీధించినయ్య, దాక్షుగారు కొనేది కొనేడే. ఇకముందు కొనువచ్చియు నుత్తర్య పొంద కయే కొనేడను. మీరు కాక్షంను ఇయ్యక లెప్పడు" అని కాన్నిలు సభలోనే బెదరించినయ్య, మీరంతరు పప్పులోకా లువేసి బారిపోవినయ్య, నొకబలమైన వదంతికలిగియున్నది. ఇదినిజమేనా? ధైర్యము లేనివారు మొదట నాక్షేపణముచేయు టెందుకు? చేసినవారు దాని నేల నిర్వహించలేదు? కాన్నిలవారి యంగీకారము లేనిదే దాక్షుగారు స్వతంత్రించివెళ్ళుట కేమి యధికారము? వారి బెదరింపులకు మీరేల భయపడతము? ఎంతకాలము వరకును మీరుగొర్రుగొర్రులకు వణకుచు విధానుక కృత్యముల క్షేయక గడ్డిలములనలె మునినవలె కాన్నిలును పట్టుకొని వేలాడుదురు? కష్టపడిపనిచేయుచారు, నిర్భయముగ జనుల స్వతంత్రములను గాపాడువారు, వోట్లకు భయపడక నిష్కర్మముగ తమకృత్యముల నెరవేర్చువారు మీ కాన్నిలులలో బ్రచేకించుట కవకాశమెప్పుడు గలగలకేయుదురు?

గంటూరు పురవాసి.

II

త్యాగము - దేశభావన.

అయ్య:

ఈ ప్రపంచముయొక్క తుణుకుగురత్వము బాగుగా నాటి, విషయభుమువలనను విషయజ్ఞానమువలనను తనివెసొందక, నై రాగ్యపరాయణులై సర్వభూతములయందునేకాంతర్యా మిని గాంచినట్టి యాచార్యుల మానవముల దానధర్మములయెడల నాదర్శభావమును, సమితోత్సాహము నొప్పెనుట చింతకుల కొకానొక యాశ్చర్యముగాదోచదు. అత్యుల మతసాంఘిక జీవన ములయందలి కర్మభావశక్తియునే తెట్టి విమర్శనచోచినను, వివాహోపస యనాదికర్మలయందును, పంచమాక్షములయం దును వ్రతములయందును, పంచుగ పర్యములయందును తీర్థ యాత్రలయందును, దేవాలయ ప్రతిష్ఠాపకలయందును, సత్త్వ నిష్కాణములయందును, ఇది యది యననేల వారి కర్మయోగా దర్శమునను కృత్యంతరముల నెక్కుడుగా పంపించెను త్యాగ భావమును పరిశీలించినయెడల, ఎట్టివారికిని వారియెడల గౌరవ భావము కలుగకమానదు. భారతభాగవతాది గ్రంథములయందు, కేవలము ధర్మమే మతాదర్శముగాను జన్మసాఫల్యముగా నెంచుకొనిన శివకన్దదశచి ప్రధృతులైన త్యాగియుల చరిత్ర లను, చదివిన యెడల నే భారతీయుని హృదయ మానేక పూరితము కాకుండును? భగవతీత పనునేడవ సభ్యామును నందు "శ్లో. దాత్యమితిహద్దాం, దీయతేటనుపకారకే. దేశే కాలేచపాత్రేవ, తద్దానం సాత్త్వికంస్మృతం" అని నెప్పబడి ట్లుగా దేశకాలపాత్ర సహారణచే అనవరములను తగునాత్రిత లను నెరిగి తమ త్యాగమును గవరచు సవరము హృదయ మున బాగుగ వచ్చివచ్చి దానముచేసిన యెడల దేశక్షేమాభి వృద్ధికి తోడ్పడిన వారగుదురు. కొందగు దేశోపస గా ప్రణయ త్రేత్రమే యనియు, కాలమునాగర్భకాలమేమనియు, పాత్ర మనగా పాత్రబాధితానివారయినను, భావించుచు తమ గాగ్రిములందును పట్టణములందును విద్యపాఠశాలవిషయము కావసరము లెట్టిని యుండినను, ఎట్టిభాధలుండినను వారినిన్నిటి ను పేక్షించి, అట్టియెడలనే వినియోగించుచున్నాను. రంతు దేవాలయములు గలవోట మూడవతీనిగట్టుచు నాలుగైదు సుత్రములు గలవోట ఆవరదానిని నిర్మించుచు, నెతమునందిర ముఖ్యకార్యము లేవియు లేనను సమృద్ధితో శ్రానిశాగో యుతు ట్లుగా వేసేటలు వృధాచేయుచున్నాను. పూర్వజాతి క్రమ లక్షణములను, ఇప్పటి వానికిని చాలభేదముకలను. పూర్వ మునను ఇప్పటికిని దేశముమారీ కొన్నిననుస్థలు జనించినవి. జాతీయవిద్యలు, వృత్తికళలు నెంచుచున్నవి. అత్యులయందలి విద్యలును ఘనతయు సవనాగరకుల బాహ్యప్రపంచమునందలి శాస్త్రీయవిచారణలతో కలసిమెలసి వృద్ధిచెందవలెను. నూతన జాతీయ భావములు, ఆదర్శములు ఆంతురంచివి; నూతన సాంఘిక జీవనము, నూతన సాంఘికో దైత్యములు, నూతనవిద్యలు,

అనవరములు. ఉద్యమములు జనించినవి. కావున త్యాగము కూడ వాని సమకరించువారి, నూతన ప్రవాహములు పట్టుకలెను. దేశకాల విచారణచే తగునవరముల నెరిగి తమ త్యాగ మును గవరచువారు. ఆంధ్రదేశమునందు కొలది పురుషులు గలరుగాని, పూర్వమునజాతీయ కళలనను, ఘనతను ఆస్థాన మగు జమీందారులందఱును, తమత్యాగమును తమచే నిర్మించ బడిన సుత్రములచేతను, దేవాలయములచేతను వ్యక్తకంచి ప్రజల కృతజ్ఞత బడయుచున్న వైశ్యభూమిలందఱును, నెంతస్వల్ప త్యాగముచేయ గలిగినను సామాన్యభూమిలందఱును. దేశీయ సమస్యలను గ్రహించి దేశమునందు వ్యాపకజేసి, తమ దాన ధర్మముల నడపిన యెడల, స్వయమై త్యాగభావమును ద్రవ్యసాధనమును గూర్చిన వారై దేశభావనకు తోడ్పడుదురు. ఒక ఆంధ్రుడు.

III

గణపవరం చేబ్రోలుగోడ్డు.

అయ్య:

ఈగోడ్డు కృష్ణాజిల్లా రాష్ట్రపురం తాలూకా బోర్డులో నిడి. గణపవరం నుంచి మండలపట్టు, నిడమట్టు, రాచూరు, నారాయణపురం, గ్రామముల మీదగా చేబ్రోలు రయిల్ చే స్టేషను వరకు సుమారు 8 మైళ్లు గోడ్డు వేయబడి చేబ్రోలు నుంచి రాచూరువరకు 4 మైళ్లు కంకర వేయబడినది. నిడ మట్టు, రాచూరు మధ్యను పండికోడు అనుచుచున్న కాలవయు, రాచూరు నారాయణపురం మధ్య నొక మురుగు కాలవయు గలవు. భీమవరం ప్రాంతములనుండి యేలూరు వైపునకు ప్రయాణముచేయు బాటసారులకు తాడేపల్లి గూడెం, రయిల్ స్టేషనుకు పోవుటకంటే నీ గోడ్డున చేబ్రోలు స్టేషను వేరుటసమీపము. భీమవరం తాలూకాలోని చాల గ్రామముల వందల కొలది పశువులు వ్యవసాయములు పూర్తి అయిన పిమ్మట నీ గోడ్డు మీదుగా మేరకు రెడ్డి సీమచేరవలెను. గణపవరం నుండి రాచూరువరకు గోడ్డు కంకర వేయబడుటచే వడ్డీ కాలమున బండ్లు నడుచుటకు నీలలేను. మట్టి గోడ్డున పశువులు విశేష సంఖ్య నడుచుటచే బండయెక్కువఅయి మను ష్యులేకాక పశువులు సహితము నడుచుటకు నీలలేక పొందు చున్న కష్టము వ్రాయ నలవి కాదు. వడ్డీ రెక్కువైనప్పుడు పయిన వ్రాసికొనిన మురుగు కాలవలు రెండును మను ష్యులకు అందక 4-5 గోడ్డు మార్గములను ఆవుచుండును. ఈ కాలవలుదాటుటకు బల్లకట్టులచేవు. బల్లకట్టులు చేసినను అగవు. రెడ్డి సీమకు వందల కొలది పశువులను తోలుకొని పోవువారలీ కాలవలందక పోయినను మార్గమధ్యమున ఆగుటకు నీలలేక పశువులను ప్రవాహములలో దిగవైచి వానిలోకలను పట్టుకొని దాటుచుండురు. నిడమట్టు రాచూరు మధ్యనున్న పండికో టిలో జూలై నెల 25 తేదీని పశువుతోక పట్టుకొని దాటుటకు ప్రయత్నించిన ఒక తూర్పువాడు కాలవ మధ్యను మునిగి పోయి కొల్లేటిలోనికి కొట్టుకొని పోయినాడు. శవమైనను కనుపడలేదు. నిడమట్టు నొద్ద గోడ్డుకు తూర్పుభాగమున వడ్డీ కాలమున ముంపుపోవుటకు చాలినంత కనరు లేనందున గోడ్డుకు గండ్లుపడుటకు సంసిద్ధుగును. పండికోటిలోనికి సాధారణ ముగా గండిపడి యీ మురుగుపోవుచుండును. ఆగండి తిరిగి కట్టుట జరుగకప్రము. నీరు అనవరమయ్యెనేని గండికట్టులో పల కాలవలలో నీరు నిలువక భూములకు నీరులేక చిక్కు పడుచుండురు. గండిపడినప్పుడు భూములలో నీరుక్కువయై విశేష నష్టమును పొందుచుండును. ఈ కష్టముల నన్నిటిని నివారించువని వెనుకటి డిప్యూటీ ఇండియన్ రికార్డారితో స్వయముగాను పిటిషనుల మూలమునను మనవిచేసికొని యున్నాము. ఏవిధమునను నుత్తరువులు నయచేయించియుండ లేదు. వడ్డీ కాలమున నీ గోడ్డు చూచుటకు యధికారు లేరనుచు రారు. ఇతరకాలములలో వచ్చిన స్వయముగా నీ కష్టములను వారు చూచుటకు అవకాశము కలుగదు. గణపవరం నుంచి రాచూరువరకు గోడ్డున కంకరవేయుట కలగను, మురుగు కాలములు రెంటికీ కష్టపడతేనైనను వేయించుట కలనను, నిడమట్టు నొద్ద పండికోటిలోనికి మురుగు నూము కట్టించుట కలనను, నీ కష్టములు నివారణ కాగలవు. మురుగు కాలవ లలో చావులు తప్పగలవు. పయిన వ్రాసికొనిన సుసామముల నేర్పరచ వుండుటకలన రయిల్ స్టేషనుకు గోడ్డు ఉన్న లాభము నీ ప్రాంతపు ప్రజలను రయిల్ స్టే డిపార్టుమెంటు వారును పొందుటలేదు. కనుక కృష్ణాజిల్లా పార్లమెంటులో గారు మా కష్టములను విచారించి, తగు నేర్పాటులు చేయ నిన్ను విను కొనుచున్నాము.

నిడమర్తి గుర్రరాజు

మానుషసిద్ధాంతములు.

సాందర్శి నిరవే: బలము నొగంగును. దాహము నాపు ను. సోదా, బ్రాండ్లీ, విస్కీలతో ద్రావయ్యును. 20 టెన్సుల బుడ్డి రు. 1-4-0 కి బుడ్డు ,, రు. 3-8-0. వరి నెనె: తలనొప్పల బాపును పెట్టె రు. 0-8-0. స్వర ఆయింటుమెంటు: చలికప్పులను బాపును. బుడ్డి రు. 1-8-0. దగ్గుద్రావకము: దగ్గులను, పడసెములను బాపును. బుడ్డి 0-8-0. వైట్ టెల్లు: సుఖవిలేజనును నొగంగును. డబ్బా రు. 0-8-0. మును: గడ్డి, చీడ, కురుపులు కొనుటకుగోములను నివారించును. డబ్బా రు. 0-8-0. మిక్కిలి: రాచపుండ్లకు, ఇతరపుండ్లకు దివ్యమయిన పలాశ్రి. డబ్బా రు. 1-0-0. ఎస్ ఎస్. రంగవరం సాల్వ్యాజ్ బుడ్డి రు. 0-5-0 రోమకాశి. 0-5-0. కన్నీరాయిల్ టెల్లు: శ్రీల కుసుమబాద్యములకు 1-4-0. తేలుకడ్డి: తేలు కాటులకు మహావృష్ణము 0-8-0. చిరునామా: లానూరు ప్రెస్ బుర్డు, 108 మింట్ స్ట్రీట్, మదరాసు.

MESMERISED TALISMAN.

ఇదియొక గొప్ప క్రియ నిమిత్తమైనది కాదు. దీని ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని కలంకరించుకొనిన, దేహ సుందర ణకు కాపు. 2 కిలరా, అమృతము మొదలగు అంటు బాద్య ములకు శోకనీయును. 3 భూతాత్మపేత పిశాచములను పాజుకోలు ను. 4 వ్యాధులు, పీడలు, అపదలు, గండములు తొలగిపోవును. 5 నొప్పులు, తీపులు, నాపులు, దిగ్గులు, బెణుకులు, హరించు ను. 6 ఆరోగ్యము, అదృష్టము, విశ్వకర్మము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును, 7 క్రూరశత్రువులు శ్రమమిత్రువులగు దురు. 8 నీవాదం గెలుచును. 9 సభకట్టు, సర్వజన వశీకరము. 10 నివాక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యాక్రమ మేతమై వెళ్ల బోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్లిన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అను భవజ్ఞులు వేరోక్తయవివరించుటకు వక్కాణించియున్నారు. ఇది సర్వోపద వేదియగు నొక భూమియై మహాత్మునిచే గనిపెట్ట బడినదేగాని కాలాచిత వేదబాధలకలన గనిపెట్టబడినది గాదు. శ్రీపురుషులు ఆ బాధవృత్తులందఱును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన ఆ మూల్యమైన సుపరీక్షమైన రక్షితాయెతు. వేదంలో ఒక్కటి తీసుకొని పఠింపుడు. అది ఆనందసముద్ర మున నిన్నోల లాడించుట నిజము. తాయెతు వెల రు. 1-8-0 మాత్రమే. వలయువారు: పి. రాఘవజనార్దనరావు, మెస్మరిస్టు యిన్స్టిట్యూట్, బంగ్లూ. (గంటూరు జిల్లా)

FREE! ఉచితము!! FREE!!!

ఉచితము! 10 కె.టి. బంగారు సులోచనము!! ఉచితము!!! దర్బారుబాం, తలనొప్పలకు, సాగ్ననొప్పలకు, కళ్లనొప్పలకు, పురాణవాత, మేహనొప్పలకు, పక్షివాతములకు, బెణుకులు, పోట్లు, నాపులు, వుప్పులు, దగ్గు, వైద్యమునకు, తేలు, కెరీ, మెం విష జంతువులకాట్టుకు, పుండ్లకు, మంచుయంద, సీసా 1-కి రు 0-8-0. 12 సీసాలు రు 4-8-0. 12 సీసాలు ఒకసారి తెప్పించుకొనువారికి ఒక మంచి లీడరు వాచీ (జేబు గడియారము గాని) లేక 14 కె.టి బంగారు పాల్గెల సాంకేసు కలముగాని, లేక ఒక 10 కెటి బంగారు చలన తెల్లకట్టును సులోచనములు గూడుతో గాని ఈ మూడులో యేదైన ఒకటి ప్రజంతుగా బహుమానం ఇయ్యబడును. మా బంగారు సులోచనములు యెచ్చటకొన్నను రు 5-8-0 చతురస్ర చిక్కినరదు. కొద్దికాలమువరకే యిచ్చెదము. త్వరపడు! త్వరపడు!! మంచి లీడరు (వాచ్) జేబుగడియారము ఉచితము. 14 కె.టి. బంగారు పాల్గెల సాంకేసు కలము. ఉచితము! జి. ఆర్. దాసు అండ్ కో., త్రిణురు. (కృష్ణాజిల్లా) G. R. Dass & Co., Tanuku, (Kistna District.)

కవిమృత్. క్రియం యు

జన్మ పుత్ర కా. క్రియం యు

లిమి బిడ్డల జనన సంకల్పము, మాన, తిక్క, నాగ, జననకాలముల జక్కిగా వ్రాసిపంపినయెడల మేమిచ్చుట జననకాలమును స్థిరపరుచుకొని జనన కుండలి - ఆంధ్ర కుండలి మహాదేశ మొదలగునవి చేర్చి శిశువునకు జన్మకర్మక్షోదాన బాలాభిష్ట, వోషము మొదలగునవి యుండినంత తత్వవిశేషమై శాంతి దానానలంజేయుక్రమమున్ను, మాతా త్యాగిష్టమును విచారించి శిశువునకు నీక ముందు నిన్నున సంకల్పములలో, నిట్టిగండములవలె రాగల విషయమును శిశువుయొక్క, ఆయా వ్యక్తమాణ విషయమునను విశదముగా వ్రాసి జన్మపుత్రీకు సిద్ధపరిచి పంపెదము.

బాలగ్రహ నివారణ మహాయంత్రము.

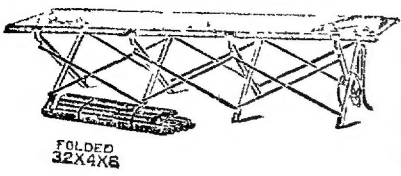
ఈ మహాయంత్రము నొక వెండితాళితో చేర్చి క్షుద్ర పరిచి బిడ్డకుం గట్టినచో ౧౨ సంవత్సరముల వరకు రాగల బాలాగ్రహము ఖండితముగా పరిహారము గాగలను. బాలగ్రహ నివారణ యంత్రముతోచేరి జన్మపుత్రీకు, తెల రు 2 విలాసం: పి. హెచ్. ఎం. సిద్ధాంతయ్య.

హారపాపాల్లి (జిల్లా బల్లారి)

మా మడిలమంచములమీద నుఖముగా

నిద్రి పోవఁ జేయి.

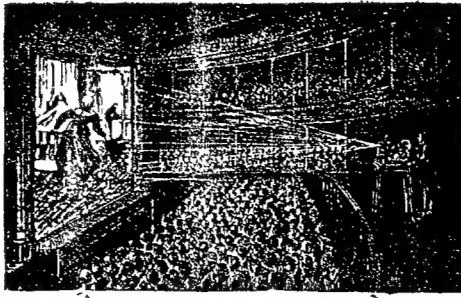
ఇది 1000 వ నెల చిత్రము ప్రచురించెడిది.

ప్రయోజన
మీద పోయినను,
ఎప్పుడు వైనను
హాయి అయిన నిద్ర
దీనిమీద పట్టగలము

దీని ననేకమంది వాడుచున్నారు. దేశం చూచుము
చేయుచుండు ఆశీస్సులు విద్యార్థులు, దీనిని గూర్చి గొప్పగా
క్లాఫించియున్నారు ఇది ఆమెరికా దేశమున చేయబడినది.
8 1/2 అడుగులు పొడుగు, 2 అడుగులు వెడల్పు మడిచినప్పుడు
15 పౌనులకు మించనిపావులుగా కట్టుకొని చేతిపట్టుకొని పో
వచ్చును. ఒక చిన్న బాలురయినను దీనిని తీసి మడచవచ్చును.
ధర ములము 1-కి, రు. 8-0-0 దోమతెర సామాను 2-0-0.
వెయ్యిపౌనుల బయలుకు ఈమందిముడిద వేసినను సులభముగా
ధరించగలదు. చక్కని ఇల్లికితో చేయబడిన దోమతెర 5-8-0
చిరునామా:— ఖాదిర్ అండు యూనస్ బ్రదర్సు,
వాచ్ అండు కాక్ ఇంప్రొవ్వు, మదరాసు.

ద్రవ్యపంతుడగుటకు మార్గము.

నుమారు రు 600 లు ఇచ్చు పెట్టినయెడల ఒక కాక్
బయస్కోపు మెషీను ఒక ద్రవ్యపంతుడగుటకు సరిపడే ఫిలుములు
కొనగలరు. వాటితో వేలకువేలు ఆర్జించవలయు. ఆసంగతు
లన్ని మానవ మెషీను కొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా
నేర్పడము త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు ముంతకుమించిన
నుభవమార్గము మరిలేదు. పూరాసంగతులగుల క్యాటలాగును
మాచిన తరువాత మీకే లెలియగలరు. ఆలోచించకండి.
త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కోప్ కంపెనీ,
హెడ్డాఫీసు 121, పెద్దనీధి తిరువల్లి క్లౌజి, (మదరాసు)
బ్రాంచి:—ఉర్లాం, గంజాం జిల్లా.

నోటీసు.

శ్రీరాజా వెల్లంకి శ్రీనాథస్వామిరాజురాజు బహద్దరు
గారు శ్రీరాజాపాపాధికారియై 1111 గారు మైసల్లయందున
స. 11 గ. లిల్లి గారయిన శ్రీరాజావెల్లంకి వెంకటచిన్నయ్య
మ్మారావు బహద్దరు ఒమికోదారిగారు ఇందవల్ల కెలియ
చేయునది ఏమనగా?

వైన ఉదహరించిన మైసల్ల తల్లిడిగారయిన శ్రీరాజా
వెల్లంకి చినవెంకటరామారావు బహద్దరు ఒమికోదారుగారు
ఇప్పటికి కొంతకాలం నుంచి, యీమైసల్లయందు ద్వేషము
వహించి వీరిని నష్టపరచవలెనని ఆక్రమముయిన కొన్నియుణ
ములుచేయుచు ఎట్టేటువల్లవచ్చు ఆదాను కష్టాపహరుచుచూ
సామ్మ దుర్బినియోగం చేయుచున్నాడు. కనుక ఇంతటినుంచి
ఎవరైనా సదరు మైసల్లతల్లిడిగారికి యిచ్చేయుణములు యీ
మైసల్లనుగాని వీరికుటుంబా స్త్రీనిగాని వాధించనేరవని తెలిసి
కొనవలయును.

ద. రాజావెల్లంకి వెంకటచిన్నయ్యమ్మారావుగారు

పోస్టేజి సహ ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.
ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే
మానసోల్లాసము కలుగజేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుదెలిపి యున్నాము. కోరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక లెక్షణమే వ్రాయుచు.
వైద్యకాశ్రీ షణ్ణీశంకర్ గోవిందజి.
ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము.
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఈపంపలు కొనువారికి పీటితో పంచ 1-కి ఆత్మలార్పా
టమున కోర్కని కోడండ్ర ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ
మొకటి కూడా ఇనాముగ పంపబడును.
మంచిసమయము! వేసవేలు కర్పపడినవి!! వెనుకదొరకవు !!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

ఆనేక పంచలు కర్పపడినందున
ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయున్న గలమేలైనజపాక
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనం
దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది
పో - మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళువర్నం
ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫునియమైనట్టివి. త్వరపడుడు.
గృహమారనిడివిన్ని 24 మార వెడల్పుగల పట్టుపంచ1-కి2-0-0
పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0
డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లి క్లౌజి, మదరాస్.

FREE! దీనిని జదువవలదు FREE!!

ఇతికుటుంబమునం దుండదగిన పుస్తకము.
అత్తలార్పాటమును కోర్కని కోడండ్ర ప్రలాపము.
(రెండవకూర్పు) ఒక అణా తపాలా బిళ్లపంపువారి కుచితము
ఈయొగ్గునెల కడపకతే కధరకు ఇవ్వబడును.
మిత్రులారా! మేమిగ్రంథమును గత ఏప్రిల్ నెలలో
ప్రచురించినపుడు అనేకులు మాకు వికసని తీసికొన్నందున
ఆగ్రంథము మేనెలలోనే ఖర్చయిపోయినది. వెనుక వ్రాయు
వారలకు లేదని వ్రాయటకు జింజిల్లి, ముఖల ముద్రించిరిమి.
ఇదియును మునపటివలెనే ఖర్చగునని యెంచి మునుమున్న
తమకు ప్రబోధించెదము. ఈగ్రంథముచే మేము, లాభమంద
కలయునను కోరిక లేనివారమని గ్రంథమును దెప్పించుకొను
వారలకందటికెం దెలియును. ఈగ్రంథము ప్రతిశ్రీలు 2దివి,
అత్తలయెడ కోడండ్ర కండవలసిన మర్యాదయు, కోడండ్ర
యెడ అత్తల కండవలసిన ప్రేమను గ్రహించి శుఖంబుందు
గను పరోపకార బుద్ధిచే నిది ప్రచురించెదము. కొద్దిపత్రులే
ముద్రించుటచే ద్వరపడి తెప్పించుకొందుని మాప్రార్థన.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
నెం. 6, వెంకటేశమెట్రి వీధి, సాచుకార్ పేట, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJAN

A SOVEREIGN REMEDY

Head Ache, Rheumatism, Neuralgia, chest Colds, Sprain,
Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache,
Backache, Cuts, Bruises etc.

PRICE ANNAS EIGHT ONLY.
FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS.

RINGWORM OINTMENT.

Positively Cures Ringworm and Dhobi Itches in three applications.

PRICE ANNAS SIX ONLY.

Aromatic Tooth Powder.

Keeps Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.

PRICE ANNAS TWO ONLY.

CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS.

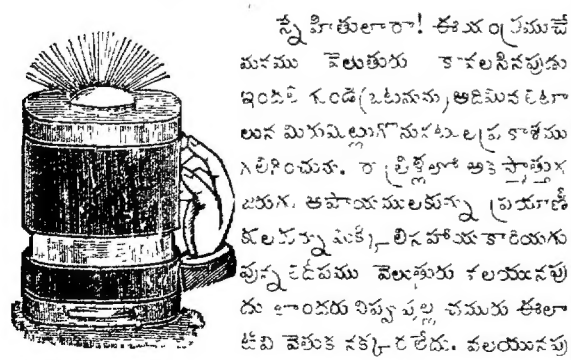
Amrutanjani Depot.

100, FREE ROAD, BOMBAY. 9, JEHANGIR STREET, MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రీరోడ్డు, బొంబే, బొంబాయి. లేక నెం. 9, జహంగీరువీధి, మదరాసు.

విచిత్ర ఎలక్ట్రీ పాకెట్ దీపము.

ఎలక్ట్రీకేగా ఆగిపోవు కీపముల డాంట్లకు ప్రకటనలను చూచి
హాసపోవలదు. దీని ధర దీపము 1-కి, 2-8 0

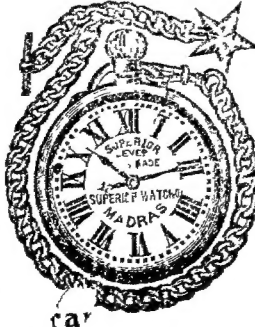

స్నేహితులారా! ఈయంత్రముచే
మనము వెలుతురు కావలసినపుడు
ఇంచీది గుండె(బటను) అదిమినదిటా
లన మిగుమిల్లుకొనుగటలప్రకాశము
గలిగించును. రాత్రిళ్లలో అతి ప్రాప్త్య
జరుగ. ఆపాయములకున్న ప్రయోజన
కులవర్నం మెక్కిలిగహాయకారియగు
పున్నరదీపము వెలుతురు కలయునపు
దు లాందరు నిప్పు పల్ల చమురు ఈలా
టివి వెతుక నక్కరలేదు. వలయునపు
దదిమిన లవంతనే ప్రకాశముగలుగును. దీనిని వాడుకొను
అమృతపత్రిక దీపముతో కూడా పంపుగలుగు. ప్రవృత్తికేదియగు
సదా నోకిటి యున్న యెడల ఇతరల సహాయక ఆస్కారలేక.
దీపము 1-కి 2-8 0 (ఒక దీపముకొని మానిజము పక్షింపుచు)

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3 కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లి క్లౌజి, మదరాస్.

నూపెరియర్ లివర్ జ్యూయెల్లువాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 30.0. పోస్టేజి 0-4 0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డయలుమీద
మాకింపెని పేరు ఎట్టనిసిరా
లోను ముద్రింపబడియుండును.
ఇది చూచుటకుకందమై తలచీగ
మును, దేస్తుప్రాఫ్ అను గ్లాసు
దూమునుగలిగి మెరుపుపనులకు
దగియుండును. పెట్టెమాత్ర లో
భాగమున గ్యారంటీ పీటి అతి
కంచి యుండును సీమ నుండి
మాత్ర తయారుచేయబడినది. గాన నెవరెయొద్దను జిక్కుదు.
ఒకకొక్కగురు కీయొద్దరను తలంపుతో తప్పువ వెలనుంచి
లిమి. చాలా ఎక్కువ పాతయొట్టివలెను, స్వల్పధరగల గడి
యార పరిమోకలయేమని యనుభవించున దెలియును. ఇదివల
కేక గడియారములు బిచ్చులు మోగగలవలయునని నంది
యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మాపట్టుణముననే యనే
కలుకొని సంతసింపవలెనేలామాట రెండుకు?

చువీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పొట్టువాపు నెం147, మదరాస్.